

СВОБОДА

Видає Український Народний Союз

Пам'ятаймо
про
Україну!

Рік 122, ЧИСЛО 6, П'ЯТНИЦЯ, 6 ЛЮТОГО 2015 РОКУ

1893

Vol. 122, No. 6, FRIDAY, FEBRUARY 6, 2015

\$2.00

АКТУАЛЬНА ТЕМА

Добрий крок Верховної Ради

Петро Часто

Трагедія Маріуполя, коли 24 січня на це східне українське місто впало 120 ракет з російських бойових комплексів „Град“, спричинивши десятки смертей і понад 100 тяжких поранень серед мирних мешканців, вимагала від України відповіді. Нею стало позачергове засідання Верховної Ради 27 січня. 271 голосом депутати ухвалили постанову, яка нарешті називає речі своїми іменами.

Зокрема в цьому тексті: „...Визнати Російську Федерацію державою-агресором, що всебічно підтримує тероризм та блокує діяльність Ради Безпеки ООН, чим ставить під загрозу міжнародний мир і безпеку, а так звані „Донецьку народну республіку“ і „Луганську народну республіку“ визнати терористичними організаціями.

...Закликаємо міжнародне співтовариство визнати факт агресії проти України, окупації її території і посилити вимоги щодо повернення до міжнародно визнаних кордонів України, запобігти створенню небезпечного прецеденту у вигляді грубого порушення світового порядку та системи безпеки, що склалися після Другої світової війни“.

Думки і самих депутатів, навіть членів коаліції, і політичних експертів з приводу практичного значення ухваленого документу розділилися. Наприклад, голова „Батьківщини“ Юлія Тимошенко і провідник Радикальної партії Олег Ляшко пропонували значно жорсткіший варіант відповіді на Маріупіль – запровадження воєнного стану. Їхні ж опоненти вдаються до вже багато разів повторюваних контраргументів: воєнний стан унеможливить фінансові кредити від Міжнародного валютного фонду; по-друге, це було б занадто тяжким випробуванням для української економіки; а по-третє, найголовніше – запровадження воєнного стану вигідне передусім Володимирі Путінові, саме він провокує до цього Україну, розширюючи лінію наступу сепаратистів. Воєнний стан дозволив би Москві перекласти на Президента України провину за безплідність мирних перемовин, чого Петро Порошенко, орієнтований на дипломатичне розв'язання конфлікту, не може допустити.

Ледве чи всі ці тези мають під собою ґрунт, зокрема щодо Міжнародного валютного фонду, але на цьому етапі розвитку подій – після анексії Криму, після утворення, як ми їх справедливо називаємо, незаконних, сепаратистських, антиукраїнських, терористичних, але, на жаль, вже реальних „республік“ на Донбасі, з реальними органами влади, реальними міністерствами, реальними підприємствами, школами і дитячими садочками – вже запізно говорити про воєнний стан. Згідно з Законом „Про правовий режим воєнного стану“, він оголошується „... у разі небезпеки державній неза-

(Закінчення на стор. 11)

Українці протестували проти Гергієва

Учасники акції протесту в Моріставні. (Фото: Левко Хмельковський)

Левко Хмельковський

МОРИСТАВН, Нью-Джерзі. – 30 січня, увечері, у морозну і вітряну погоду, близько 150 американців, серед яких переважали люди українського походження, зібралися на акцію протесту проти агресії Росії в Україні. Акція від-

булася перед театром „Mayo Performing Arts Center“, де того вечора відбувся концерт Маріїнської симфонічної оркестри з Санкт-Петербурга, Росія, під управлінням Валерія Гергієва. Саме поява цього диригента і дала привід до протес-

(Закінчення на стор. 13)

США надають Україні кредитні ґарантії

КИЇВ. – 28 січня Міністер фінансів України Наталія Яреско повідомила в розмові з журналістами: „Сьогодні ми зі Сполученими Штатами Америки підписали декларацію про співпрацю у сфері надання кредитних ґарантії. Уряд США надає Україні кредитні ґарантії обсягом 2 млрд. дол. Це дозволить Україні активніше запроваджувати вже розпочаті реформи і залучати міжнародну фінансову підтримку на більш сприятливих умовах. Ми дякуємо уряду США за підтримку України, особливо у такий непростий час. І ми високо цінуємо такий крок наших американських партнерів“.

У свою чергу, Секетар Департаменту фінансів США Джейкоб Лу, який також зробив заяву для журналістів щодо підписання декларації про кредитні ґарантії, підкреслив, що уряд США має намір запропонувати Конгресові збільшити пакет кредитних ґарантії до 3 млрд. дол. у разі проведення реформ у сфері подолання корупції, реформування енергосектора, покращення ділового клімату.

„Нинішній уряд України є найбільш реформаторським за всю історію країни. Ми бачимо кроки з подолання корупції, поліпшення бізнес-клімату та захисту найбільш вразливих верств населення. І в цих вкрай складних умовах уряд намагається досягти макроекономічної стабільності, – ска-

зав Дж. Лу. – Дуже важливо, щоб уряд продовжував такий курс, і важливо продовжити підтримку України. Разом зі Світовим банком, Міжнародним валютним фондом, Європейським союзом та іншими партнерами ми в 2014 році надали необхідну допомогу і готові й далі це робити. Уряд продовжує шлях реформ, і ці зусилля заслуговують підтримки. У цьому зв'язку ми запропонуємо Конгресові США виділити Україні додатково 1 млрд. дол., і загальний пакет підтримки становитиме 3 млрд. дол. у разі, якщо уряд України продовжить здійснювати реформи“.

За словами Дж. Лу, перший транш кредитних ґарантії в обсязі 1 млрд. дол. Україні буде надано вже в першому півріччі 2015 року. Гроші, залучені під ґарантії уряду США, будуть спрямовані на фінансування соціальних проєктів і захист найбільш вразливих верств населення, а також на вирівнювання фінансових дисбалансів. „Крім того, ми очікуємо від уряду подальших кроків з подолання корупції, реформування енергосектора, поліпшення ділового клімату“, – сказав Дж. Лу, додавши, що США були і залишаються відданим партнером України в справі побудови сильної Української держави.

(„Високий замок“, 28 січня)

УКРАЇНА ЗА ТИЖДЕНЬ

■ Загинули 112 мирних жителів

ДОНЕЦЬК. – За січень через обстріли терористів та теракти загинули 112 мирних жителів, з них шестеро дітей віком від двох до 16 років, 219 осіб отримали поранення, у тому числі 18 дітей, повідомив 2 лютого начальник управління Міністерства внутрішніх справ у Донецькій області В'ячеслав Аброськін. На підконтрольній Україні території терористи здійснили два теракти, зокрема 13 січня обстріляли пасажирський автобус поблизу Волновахи, в результаті чого 12 людей загинули, а також 24 січня обстріляли житловий район Маріуполя (30 загиблих). За даними ООН, від середини квітня 2014 року на сході України загинули 5,358 осіб. Останнім часом спостерігається ескалація конфлікту на Донбасі. (Радіо „Свобода“)

■ Пікетували Міністерство оборони

КИЇВ. – Біля Міністерства оборони 30 січня на віче зібралося близько 300 громадян. Активісти підпалили шини та перекрили рух на Повітрофлотському проспекті, але гуму швидко загасили працівники Державної служби надзвичайних ситуацій, потерпілих немає. Міністерство пікетувала частина бійців батальйону „Айдар“, виступаючи проти розформування батальйону. Колишній командир батальйону „Айдар“, народний депутат України Сергій Мельничук пообіцяв багатотисячні протести, якщо Генеральний штаб не поверне його людей до керівництва. Водночас у Міністерстві оборони заявили, що наміру ліквідувати батальйон не мають. (Радіо „Свобода“)

■ Загинув командир батальйону

ЛИСИЧАНСЬК, Донецька область. – 1 лютого загинув командир Міжнародного миротворчого батальйону ім. Джохара Дудаєва, бригадний генерал Ічкерії Іса Мунаєв, патріот України. Новим командиром батальйону став майор Адам Осмаєв, підозрюваний раніше в спробі організувати замах на Володимира Путіна. І. Мунаєв був одним з основних учасників оборони Ічкерії-Чечні під час агресії Росії, брав участь у боях за Грозний, отримав важке поранення і був змушений залишити Чечню. Батальйон створений у березні 2014 року після захоплення Криму Росією. До складу батальйону увійшли не лише чеченські бійці, а й добровольці з багатьох європейських країн. („Українська правда“)

■ Після нападу на депутата

КИЇВ. – Печерський суд Києва дозволив заарештувати двох підозрюваних у нападі на народного депутата Андрія Парубія, повідомила 2 лютого Генеральна прокуратура України. Один з нападників виявився 34-річним працівником Управління державної охорони України, інший – керівником відділу надання охоронних послуг приватної компанії. Увечері 24 грудня 2014 року А. Парубій разом з іншими народними депутатами перебував біля входу до столичного готелю „Київ“. До них наблизились невідомі чоловіки, які кинули в їх сторону світло-шумову гранату. Втікаючи від правоохоронців, чоловіки кинули ще одну вибухівку, внаслідок чого один з міліціонерів отримав осколкове поранення. (Радіо „Свобода“)

■ Звинувачена у зраді батьківщини

МОСКВА. – 31 січня в Росії була звинувачена у зраді батьківщини Світлана Давидова, мати сімох дітей, домогосподарка з міста Вязьма, що за 200 кілометрів від Москви, яка зателефонувала до Посольства України в Росії і повідомила про почуту на вулиці розмову, що, можливо, військовики з частини, яка розташована біля її дому, вирушили на схід України. С. Давидовій загрожує тривале ув'язнення. Росія заперечує, що її війська беруть участь у збройному конфлікті на сході України, визнаючи тільки наявність у зоні боїв „окремих добровольців“. Україна заявляє, що має достатньо доказів участі російських військових і цілих російських частин, а також значної кількості важких озброєнь з Росії у війні проти неї, що триває в частині Донбасу. (Радіо „Свобода“)

УКРАЇНА-ПОЛЬЩА

Кордон, про який мовчать

Якуб Логінов

Доступ до публічної інформації та участь суспільства у прийнятті важливих рішень державної адміністрації — один з фундаментів демократії. Українські чиновники тільки вчаться цих європейських принципів, нерідко спираючись на досвід сусідньої Польщі, де закон про публічну інформацію працює набагато довше й ефективніше, ніж в Україні.

Однак, є такий сектор у Польщі, дуже важливий і для польсько-українських відносин, у якому про прозорість чи консультації з громадськістю навіть мови немає. Йдеться про урядову Комісію з питань управління державним кордоном при Прем'єр-міністрі Єві Копач. Ця комісія приймає дуже важливі рішення щодо функціонування пунктів пропуску, але про них чиновники нікого не повідомляють і ні з ким не консультуються.

У важливості цієї комісії для польсько-українських взаємин не треба нікого переконувати. Наш кордон давно потребує змін, як функціональних (боротьба з корупцією та надмірною бюрократією), так і архітектурних. Нинішня система польсько-українських пунктів пропуску спирається на радянську модель і давно засвідчила свою неефективність. Перш за все, пункти пропуску занадто великі, що сприяє корупції. Крім того, вони розділені на окремі частини – польську та українську. Натомість європейська модель пунктів пропуску, до якої ми мали б прямувати, зовсім інша. Замість кількох величезних і дорогих терміналів потрібно будувати менші й дешевші, але більше: щоб один пункт пропуску припадав на 10-15 кілометрів кордону (навіть коли більшість їх буде тільки пішохідно-велосипедною). Взірцем для такого малого, але ефективного пропуску є два переходи на кордоні України зі Словаччиною – Малий Березний-Убля та Малі Сельменці-Велке Сlemenце, що доступні для пішоходів і велосипедистів, чого не скажеш про нинішніх „монстрів“ на польсько-українському кордоні.

Європейська модель пунктів пропуску, яка свого часу добре себе зарекомендувала на польсько-словацькому чи польсько-німецькому кордоні, спирається на принцип спільної контролю. Такої, яка успішно функціонувала під час Євро-2012 і завдяки якій не було черг. Крім того, будівля пункту пропуску не обов'язково має бути на самому кордоні. Приклад – давні польсько-словацькі переходи, котрі були розташовані повністю або на польській, або на словацькій території. Просто одна держава бере на себе будівництво на своїй території спільної інфраструктури, в якій разом працюватимуть, у нашому випадку, польські й українські прикордонники та митники. Найчастіше буває так, що гроші на будівництво розділяють не рівномірно, а пропорційно заможності тієї чи іншої країни та ситуації з її бюджетом. Саме тому давній польсько-німецький кордон переважно облаштували німці за власні гроші (і польську частину пунктів пропуску), не вимагаючи від тоді незможної Польщі пропорційної участі у зазначених інвестиціях.

І ще одне: в Європі в кожному пункті пропуску має бути можливість перетинати кордон пішки й велосипедом. Хоча б тому, що ЄС віддає пріоритет пішому та велосипедному рухові. Якщо вже треба запроваджувати якісь обмеження, то для автомобілів. Тому на давньому польсько-словацькому кордоні всі 50 пунктів пропуску були доступні для пішоходів, але не всіма могли проїжджати авта: було багато маленьких, туристичних, лише пішохідно-велосипедних переходів, особливо в гірській місцевості.

Це все – загальновідомі факти, з якими, по суті, погоджуються і польські, і українські служби. Вже з часів Помаранчевої революції (чи навіть раніше) польські та українські міністерства внутрішніх справ виробили рекомендації, що саме таким має бути й наш кордон. Минуло 10 років... і нічого не змінилось. За цей час відкрили всього два пункти пропуску (Будомеж-Грушів та Долгобичів-Угрінів), які не відповідають вищезгаданим європейським стандартам (наприклад, вони недоступні для пішоходів). Про давно обіцяне запровадження спільної польсько-української контролю тільки говорять. Навіть під час модернізації наявних пунктів пропуску, зокрема Гребінне-Рава Руська, було змарновано шанс перебудувати їх так, щоб

запровадити спільні перевірки та створити пішохідні коридори. Це все викликає логічне запитання: скільки ще наш кордон функціонуватиме за радянським зразком, замість європейським?

Відповідь на ці запитання доволі проста: на кордоні нічого не зміниться (з корупцією включно), доки й надалі рішення про функціонування пунктів пропуску прийматимуться без консультацій з громадськістю, і доки рішення прийматимуть урядові комісії, про які ніхто не знає і які не звітують про свою діяльність перед суспільством. Зокрема про прийняті рішення, протоколи засідань та особовий склад мали б з'являтися повідомлення на офіційних веб-сторінках цих органів державної адміністрації. Але не з'являються.

У Польщі рішення про модернізацію пунктів пропуску та створення нових приймає мало кому відома Комісія з питань управління державним кордоном. Вона підпорядковується безпосередньо прем'єр-міністрові і включає в себе представників усіх відомств, від яких залежить функціонування кордону. До неї входять віце-міністри внутрішніх і закордонних справ, фінансів, оборони, економіки, регіонального розвитку, а також керівники (або делегати) Прикордонної варти, Митної служби, воєводи та інші. Роботу комісії координує віце-міністр внутрішніх справ, на сьогодні це Пйотр Стаханьчик.

Ідея функціонування цієї комісії — дуже добра: йдеться про координування роботи всіх відомств, причетних до кордону. Засідання зазвичай відбуваються двічі на рік. Комісія приймає постанови, що стосуються, наприклад, запровадження пішохідного руху в наявних дорожніх пунктах пропуску, визначення пунктів, які мають бути модернізовані у пріоритетному порядку (та визначення характеру цієї модернізації) або в яких мають з'явитися нові пункти пропуску. Оскільки комісія підпорядковується безпосередньо прем'єр-міністру, її рішення на практиці стають обов'язковими, попри рекомендаційний характер цього органу, – адже все відбувається з дозволу та рекомендації прем'єра, який доручає окремим міністрам реалізацію постанов комісії.

Можливо, це все чудово б функціонувало, якби не погана інформаційна політика польського уряду стосовно дій „кордонної“ комісії, а радше – повне нехтування постановами Закону про доступ до публічної інформації. Згідно з законом, кожен орган державної адміністрації повинен мати свою сторінку в Бюлетені публічної інформації в інтернеті (BIP, www.bip.gov.pl), в якому публікуються всі постанови та правові акти, протоколи засідань різних комісій чи рад, інформація про пленарні засідання, їх порядок денний, завдяки чому звичайний громадянин може на ці рішення вплинути (наприклад, на громадських консультаціях). Комісія з питань кордону — один з небагатьох державних органів, які не звітують перед громадськістю і недоступні для громадських консультацій. Цей орган не має навіть своєї сторінки у BIP, що, на думку спеціалістів (зокрема з фундації Watchdog Polska), є грубим порушенням чинного законодавства та конституційного принципу прозорості дій державних органів.

Що на практиці означає ця політика приховування інформації, свідчить приклад „запровадження пішохідного руху в існуючих дорожніх пунктах пропуску“. За це з 2013 року активно бореться польська громадянська кампанія „Piesze przejścia graniczne“ (доступна на Фейсбуці за адресою www.facebook.com/turystycznagranica). Активістам вдалося заручитися підтримкою багатьох депутатів Сейму та європарламентарів, з-поміж яких найактивніше діє Ельжбета Лукацієвська з Прикарпаття. Результат, на перший погляд, позитивний: у травні 2013 року віце-міністр внутрішніх справ П. Стаханьчик погодився з вимогами активістів і доручив створити пішохідний коридор у всіх пунктах пропуску, де це можливо. Результатом цього розпорядження було засідання згаданої Комісії з питань держкордону в листопаді 2013 року. Комісія прийняла доленосні рішення: пішохідні пункти пропуску — потрібні, уряд усіляко підтримує їх створення, і насамперед мали б з'явитися чотири пішохідні переходи: Гребенне-Рава Руська, Тересполь-Брестська фортеця, Долгобичів-Угрінів та Будомеж-Грушів. Однак, з

(Закінчення на стор. 11)

ТОЧКА ЗОРУ

Скасували позабльоковість. Що далі?

Микола Капітоненко

Відмова від позабльокової політики — це справді вибір на користь більшої свободи. Але абсолютно не факт, що на користь більшої безпеки.

Якщо відкинути піарну полову, то залишається рішення з досить складними для України наслідками, особливо в умовах відсутності довготривалої політики стосовно Росії. Рішення, яке приймати було необхідно, але яке без подальших кроків може стати джерелом ризиків і, в такому разі, ситуацію з безпекою навряд чи поліпшить. На жаль, це поступово стає відмітною рисою і багатьох інших рішень, хоча половинчастість та імітація реформ у зовнішній політиці можуть виявитися особливо небезпечними.

У 2010 році пропозиція позабльоковості з'явилася в Законі про засади внутрішньої і зовнішньої політики під прямим впливом Кремля. Віктор Янукович дешево обміняв свободу зовнішньополітичного вибору, позбавивши Україну її традиційної „багатовекторності“, а по суті — можливості торгувати своїми зовнішньополітичними орієнтирами. Втративши „лякалку“ для Москви у вигляді членства в НАТО, В. Янукович відразу взявся за іншу — Угоду про асоціацію з Європейським союзом, і для більшої переконливості зробив риторичку про євроінтеграцію України тотальною, розраховуючи таким чином виторгнути якомога більше як від Брюсселю, так і від Москви. Для національної безпеки нічого доброго з цього не вийшло. Навіть без драматизму подальших подій, позиції України в цьому трикутнику стали б занадто слабкими внаслідок таких маневрів. Скасувавши безглузду й шкідливу в нинішніх умовах норму, парламент повернув усіх нас у реальність п'ятирічної давності. Заслуга, прямо скажемо, не особливо вражаюча.

Бо п'ять років тому, як і раніше, Україна й так проводила політику позабльоковості, тільки не де-юре, а де-факто. З різним ступенем інтенсивності ми то зближувалися з НАТО і ЄС, то віддалялися від них, варіювали рівень своєї активності в Співдружності незалежних держав, брали участь у регіональних проєктах. Однак, прикметною рисою всієї цієї діяльності залишалася її спрямованість не на максимізацію вигод від багатогранної співпраці, яку пропонували формати всіх цих інститутів, а на обмін перспектив такої співпраці на короткотривалі переваги. Інакше кажучи, Україна була однією з дуже небагатьох держав, які, по суті, торгували своїми геополітичними перевагами. Результати торгівлі не вражали: прописка в „сірій зоні“ європейської безпеки і повна залежність від рішень та намірів Росії в цій сфері. Ситуація ускладнювалася ще й тим, що на концептуальному рівні замирання України в цій „сірій зоні“ ставало ключовим елементом загального статус кво: і для Москви і для Брюсселю, здавалося, це було прийнятним компромісом.

Ущербність такої політики тільки торік стала очевидною для всіх, а не лише для спеціалістів у сфері зовнішньої політики та безпеки. Почерговий шантаж Москви, Брюсселю і Вашингтону всілякими зближеннями й асоціаціями видавався цілком зручною і прибутковою справою, позбавленою прямих ризиків. Заклинання про новий простір безпеки в Європі заколисували, пряма агресія здавалася неймовірною, а будь-які невдачі можна було списати на соціально-економічні складнощі в самій Україні.

Але держава, за словами Рішельє, не може покладатися на добрі наміри своїх сусідів. У сучасній теорії політичного реалізму цей принцип звучить так: завжди виходьте з силових можливостей, а не з намірів інших держав, і тримайте в умі найгірший сценарій розвитку подій. Торгуючи своїм стратегічним вибором, Україна вчинила вкрай недалекоглядно й досить ризиковано. Найгірше, що може трапитися після скасування позабльоковості, — це інерційне повернення до багатовекторності через відсутність чітких альтернативних стратегій і/або політичного консенсусу з їх приводу.

Навіть у „найкращі часи“ багатовекторна зовнішня політика була не найкращим вибором. Вона значною мірою будувалася на уявленнях про важливість України в європейських геополітичних розкладах та на ситуативних прикла-

дах відносних успіхів балясуючих країн епохи холодної війни. Не враховувалися системні зміни в міжнародній, й особливо європейській, політиці, а також серйозні ризики, що виникали у сфері безпеки. Набагато корисніше було б орієнтуватися не на досвід часів холодної війни, а на приклади сусідів України в Центральній та Східній Європі, які опинилися у подібних геополітичних умовах.

Багатовекторність має властивість вироджуватися. Тобто вона поступово звужує простір вибору і на загал погіршує позиції держави, котра її вибрала. У сприятливих умовах це відбувається повільно й майже непомітно; але сьогодні умови сприятливими назвати аж ніяк не можна. Використання такої зовнішньої політики позбавить нас справжніх союзників, зведе до мінімуму довіру до України і, швидше за все, закінчиться чимось на кшталт підписання чергових Харківських угод. Рациональних підстав для такого вибору немає.

Тим часом зовнішня політика України потребує рішень. З одного боку, їй потрібні нормативні положення, що окреслювали б загальні орієнтири, принципи та напрями. З іншого — змістові документи з пропозиціями довготривалого стратегічного бачення. Без таких рішень кожна ситуація і кожен епізод, пов'язані з зовнішніми впливами, викликатимуть шквал суперечностей, метань та сумнівів, — від масштабних питань на кшталт взаємодії з Росією або співпраці з НАТО і до технічних проблем безвізового режиму чи зовнішньої торгівлі.

Добра стратегія зовнішньої політики спирається на конкурентні переваги країни і пов'язує цілі, засоби та особливості поточного становища держави у світі. Вона ж дає загальні відповіді на більшість тактичних і технічних питань. Відсутність доброї чи поганої стратегії генерують ситуаційність, хаос і неефективність.

Інколи виникає відчуття, що Україна пливе за течією подій. Обстановка, яка склалася, сама формує коаліції, зближує інтереси України, США та країн Європи, створює умови для підтримки України. Але чи є це результатом наших зусиль і цілеспрямованої політики? Коли ні, то зі зміною обстановки зникне й підтримка. Сьогодні Захід захищає в Україні правила гри, які вважає справедливими і важливими. Досить імовірно, що такою самою була б його реакція на анексію Криму і в тому разі, коли б президентом залишався В. Янукович. Буде дорогою помилкою сприймати стратегію інших держав за реалізацію своєї власної.

Дії України значною мірою залишаються суперечливими, неузгодженими й запізнілими. Мікс з гасел про європейський вибір, закликів до референдуму про вступ до НАТО, спекуляцій про наслідки запізнілого скасування позабльоковості не повинен підмінювати стратегію зовнішньої політики. Успіхи на зразок підписання Угоди про асоціацію з ЄС, прийняття „Акту на підтримку свободи України“ або активізація співпраці України з сусідами в регіоні не мають викликатися еuforia, — це багато в чому не наша заслуга, а конкретні кроки партнерів, для яких дії Росії становлять загрозу.

Щоб нарешті перейти до активної ролі у світовій та регіональній політиці, Україна мусить зрозуміти й чітко сформулювати, якою вона хоче цю політику бачити, як цього можна досягти і який внесок вона готова в це зробити. Це і є ключові складові зовнішньополітичної стратегії, яку давно час сформулювати і без якої просте скасування позабльоковості залишиться не більш ніж символічним актом. Особливості нинішньої обстановки дають підказки: питання безпеки в її жорсткому сенсі стають центральними, рівень взаємної довіри значно знижується, світ загалом стає більш конкурентним і „реалістичним“.

Дорогою ціною і високими ризиками Україна заплатила за зовнішньополітичні можливості, які перед нею відкрилися. Якщо ними не скористатися грамотно, чергове вікно можливостей дуже скоро виявиться закритим.

(„Дзеркало тижня“, 23 січня)

Микола Капітоненко – український експерт з питань міжнародної політики. Київ.

УКРАЇНА ЗА ТИЖДЕНЬ

■ У „ДНР“ плянують мобілізацію

ДОНЕЦЬК. – За 10 днів у самопроголошеній „ДНР“ плянують розпочати загальну мобілізацію, заявив 2 лютого глава невизнаної республіки Олександр Захарченко. „Ми маємо намір мобілізувати потрібну кількість людей, щоб довести чисельність нашої армії до 100 тис. осіб“, — сказав він. Мобілізовані мають пройти відповідний бойовий вишкіл до весни. Сепаратисти плянують сформувати ще щонайменше п'ять нових бригад — три механізованих, одну артилерійську та одну танкову. Росія формує 13-ту автоколонну з „гуманітарною допомогою“ для Донбасу. (Bi-Bi-Ci)

■ В Україні триває мобілізація

КИЇВ. – Президент Петро Порошенко заявив 1 лютого, що за тиждень від початку мобілізації було надіслано 73 тис. повісток, а 45 тис. військовозобов'язаних вже мобілізовані. Він також додав, що 2.500 людей прийшли до військових комісаріатів як добровольці. (УНІАН)

■ Кучма став офіційним представником

КИЇВ. – 2 лютого Леонід Кучма за розпорядженням Президента Петра Порошенка став офіційним представником України у тристоронній контактній групі щодо врегулювання конфлікту в Україні. („Українська правда“)

■ Загинув популярний співак

ЗАПОРІЖЖЯ. – 2 лютого на автошляху Кіровоград-Запоріжжя автомобіль під керуванням актора, музиканта-композитора рок-групи „Скрябін“ Андрія Кузьменка виїхав на смугу зустрічного руху та зіткнувся з вантажним авто. А. Кузьменко загинув, його пасажирка та водій вантажівки поранені. У А. Кузьменка залишилася вдова Світлана і донька Марія-Барбара 1997 року народження. (Bi-Bi-Ci)

■ Полковник накинувся на депутата

КИЇВ. – 2 лютого полковник Валерій Шевчук, заступник начальника факультету податкової міліції з господарської роботи Національного податкового університету накинувся на депутата від „Самопоміч“ Ірину Суслову під час її візиту. Вона приїхала за підписами студентів, які вимагають скасувати призначення ректором вузу Павла Пашка і проведення відповідних виборів. П. Пашко працював у Міністерстві доходів і зборів у часи Віктора Януковича і, за словами І. Суслової, підпадає під люстрацію. („Українська правда“)

■ Новосілля польського товариства

ДУБНО, Рівненська область. – 22 січня відбулось урочисте відкриття та освячення оселі Товариства польської культури за участі консула Республіки Польща в Луцьку Дороти Дмуховської, настоятеля костелу св. Йоана Непомука Римсько-католицької церкви о. Гжегожа Оважани та благочинного Дубенського міського благочиння Української Православної Церкви Київського патріархату о. Василя Лозинського, представників польської діаспори та громадян, чіє життя пов'язане з Польщею. З ініціативи Товариства щороку проводяться Дні польської культури, набув популярності республіканський конкурс польської поезії ім. Антонія Мальчевського, діє школа вивчення польської мови. (Євген Цимбалюк)

■ Посилено контролю на кордоні

КИЇВ. – З 1 березня громадяни Росії зможуть в'їхати на територію України тільки за закордонними паспортами — постанову про це підписав 3 лютого Прем'єр-міністр Арсеній Яценюк. Він мотивував це рішення необхідністю посилення контролю на кордоні і запровадження європейських правил перетину державного кордону. „Ми вилучаємо внутрішній паспорт і свідоцтво про народження як підставу для перетину українського державного кордону“, — заявив А. Яценюк. Таким чином уряд зупинив положення угоди з російською стороною щодо безвізових поїздок громадян двох країн. (Bi-Bi-Ci)

АМЕРИКА І СВІТ

■ США не відступлять перед Путіним

ВАШІНГТОН. – 28 січня конгресмен Біл ПаскREL у відкритому листі до Державного секретаря Джо-на Кері попросив посилити тиск на адміністрацію США, щоб та рішуче домагалася звільнення з російського полону української військової летунки Надії Савченко. Крім Б. ПаскREла, лист підписали 22 конгресмени. Б. ПаскREL представляє штат Нью-Джерсі, де проживає велика українська громада, з якою він завжди підтримував зв'язки, особливо тісні – після розв'язання Росією війни на сході України. Б. ПаскREL не погоджується з думкою, нібито США не готові іти на відверту конфронтацію з Росією заради України. „Сполучені Штати не збираються жертвувати Україною чи будь-якою іншою державою... Наші союзники повинні знати, що ми будемо поруч з ними і в добрі, і в погані часи. Для українців зараз дуже важкі часи, і Україна не повинна мати жодного сумніву, яку позицію щодо неї займають США... Ми не відкинемо лапки перед Путіним“, – ствердив конгресмен Б. ПаскREL. („Голос Америки“)

■ Ромні більше не кандидуватиме

ВАШІНГТОН. – Колишній кандидат в президенти США від Республіканської партії і экс-губернатор штату Массачусетс Міт Ромні заявив 30 січня, що не братиме участі у президентських виборах 2016 року, хоч декілька тижнів перед тим розглядав таку можливість. З початком січня М. Ромні намагався знайти ґрунт для нової кампанії і шукати фінансових донорів, однак, виявив, що багато його колишніх спонзорів, які фінансували його попередню кампанію, вже підтримують іншого кандидата – колишнього губернатора Флориди Джеба Буша, другого сина Джорджа Буша-старшого і брата Джорджа Буша-молодшого. Серед потенційних кандидатів на президентський пост є також губернатор Нью-Джерсі Кріс Крісті і сенатор Ренд Пол. (Bi-Bi-Ci)

■ Гонг-Конг знову протестує

ГОНГ-КОНГ. – Декілька тисяч активістів вийшли 1 лютого на вулиці міста з плякатами і жовтими парасольками, щоб взяти участь у першій в цьому році акції за демократизацію виборів. Організатор маршу – Фронт громадянських прав людини – заявив журналістам, що акція є продовженням минулорічної боротьби. Щонайменше 2,000 поліціантів дбали про безпеку під час акції, не дозволяючи демонстрантам знову блокувати центр міста і діяльність урядових установ. Наприкінці вересня 2014 року протестувальники почали акцію „Оссуру Central“, блокуючи бізнес-центр Гонг-Конгу. Вони спробували провратися в урядовий комплекс, десятки людей були затримані, декілька осіб отримали травми. Влада та активісти звинувачували один одного в порушенні порядку і надмірному застосуванні сили. Активісти вимагають прямих виборів голови семимільйонного міста замість нинішніх двоступеневих. У червні минулого року вони провели десятиденний онлайн-референдум, в якому взяли участь близько 800 тис. осіб, і який Пекін назвав таким, що не має сили. (Радіо „Свобода“)

■ Москва обіцяє Греції гроші

МОСКВА – Росія може розглянути питання про надання фінансової допомоги Греції, якщо таке прохання надійде, – заявив 30 січня Міністер фінансів Російської Федерації Антон Силуанов. Напередодні грецький уряд дав зрозуміти, що може не приєднатися до нових санкцій Європейського союзу проти Росії. (Bi-Bi-Ci)

■ Єгипет бореться з тероризмом

КАІР. – 1 лютого суд в Єгипті заборонив діяльність воєнізованого крила палестинського руху ХАМАС і вніс його до списку терористичних організацій. Це рішення стало ще одним кроком в послідовній боротьбі з ісламістами, яка почалася в Єгипті після приходу до влади Президента Абдул-Фаттаха Ас-Сісі. 29 січня в результаті низки нападів ісламістів у провінції Північний Синай в Єгипті загинули щонайменше 26 осіб. ХАМАС, що утримує під своєю контролею сектор Газа, є відгалуженням єгипетського руху „Брати мусульмани“, який раніше також було оголошено в Єгипті терористичним. („Кореспондент“)

Савченко повинна бути негайно звільнена

З Світової федерації українських жіночих організацій (СФУЖО) до „Свободи“ надіслали вміщені нижче копію листа від 22 грудня 2014 року до Петера Маурера, президента Міжнародного комітету Червоного Хреста в Женеві, Швейцарія.

Шановний пане Маурер!

Світова Федерація Українських Жіночих Організацій просить допомоги Міжнародного комітету Червоного Хреста у справі лейтенанта Надії Савченко – українського пілота та члена українського добровольчого батальйону, котра була захоплена проросійськими сепаратистами під час збройного конфлікту в східній Україні в червні 2014 року, та була доставлена на територію Росії.

Згідно повідомлень Фонду відкритого діалогу (ODF) до Н. Савченко було застосовано ряд дій з порушенням міжнародних норм в області прав людини:

Н. Савченко була позбавлена свободи і права на захист. Між 23 і 30 червня 2014 року вона була викрадена та переміщена з України проти своєї волі, утримувалась під вартою в місті Воронежі. Перші допити Н. Савченко представники російських спецслужб проводили без адвоката.

З ціллю приниження Н. Савченко проросійські сепаратисти розмістили відео її першого допиту, показуючи її з обома руками за спиною, прикріплену наручниками до металевої конструкції.

Після подальших допитів, Н. Савченко була звинувачена у вбивстві двох російських цивільних осіб – журналістів, які добровільно увійшли в зону збройного конфлікту і загинули в результаті вибуху в цьому районі.

Н. Савченко, як громадянин іншої держави, була позбавлена права на дипломатичний захист. Одним із засобів тиску на Н. Савченко була заборона передання їй книг українською мовою та утримання в ізоляції.

Російська влада застосувала погрози проти членів сім'ї Н. Савченко в Україні і санкцій щодо її юристів в Росії. Судові слухання проводились без особистої присутності Н. Савченко.

Ми стурбовані та обурені незаконним викраденням та тривалим утриманням під вартою Н. Савченко. СФУЖО приєднується до заяв Управління Верховного комісара з прав людини, Європейського парламенту, Державного департаменту США і багатьох груп з захисту прав людини, висловлюючи глибоке занепокоєння становищем Н. Савченко, у тому числі переслідуванням за допомогою сфабрикованих звинувачень, які демонструють, що цей випадок кваліфікується як показовий політичний процес. Ми вважаємо, що лейтенант Н. Савченко повинна бути визнана військовополоненою, як це визначено в Женевській конвенції, з усіма правами, що наводяться в цьому документі.

СФУЖО вимагає, щоб російські слідчі органи припинили кримінальне переслідування Н. Савченко, оскільки воно є політично мотивованим і не ґрунтується на достатній доказовій базі. Її переслідування є порушенням вимог Конвенції про захист прав людини та основних свобод. Н. Савченко повинна бути негайно звільнена.

Ми просимо Міжнародний комітет Червоного Хреста в Женеві відвідати її, розглянути її справу, і з урахуванням Женевської конвенції, визнати її військовополоненою.

З повагою,

Орися Сущко,
голова СФУЖО

Панахида на могилах героїв Крут

Олександр Костирко

СТАРОСІЛЛЯ, Черкаська область. – 29 січня в селі відбулося відзначення Дня пам'яті Героїв Крут. Троє воїнів-крутян навечно спочили на черкаській землі. Черкащани, вже традиційно, вирушають у подорож в Городищенський район, щоб віддати шану українським героям. Того дня тут зібралась найбільша в історії Старосілля спільнота: місцеві мешканці і гості з Черкас – ініціатори громадської організації „Воля ХХІ“, представники „Дзвону Черкащини“, Об'єднання територіальних громад, члени Всеукраїнського об'єднання ветеранів.

Служителі Української Православної Церкви Київського патріархату на чолі з Митрополитом Черкаським і Чигиринським Іоаном, Української Автокефальної Православної Церкви УАПЦ – о. Назарій Кучерявий та Української Греко-Католицької Церкви – о. Петро Кічула відслужили Панахиду (літію) за загиблими в борні за Укра-

їну і на закінчення служби сказали слово про подвиг героїв, боротьбу яких ще не закінчено.

У селі поховані загиблі у бою під Крутами студенти. Потайки їхні могили доглядали, однак говорити про небіжчиків уголос боялись. Історія поховання трьох українських патріотів сягає днів після бою під Крутами, коли до села заїхав чоловік, який віз трьох молодих парубків, вкритих смертельними ранами. У Старосіллі троє юнаків померли, жінка з крайньої хати перевдягла їх, викопали три могили і витесали три хрести. Так і залишилися ті козаки просто крутянами, без імен і прізвищ... У 2013 році громадське об'єднання „Воля ХХІ“ за сприяння черкаських меценатів-патріотів відновило та впорядкувало могили невідомих вояків.

Увечері того ж дня смолоскипна хода в пам'ять героїв Крут відбулася в Черкасах. У перших лавах її йшла 85-річна Віра Борушевська, яка воювала в УПА, за нею – студенти та люди різного віку.

Смолоскипна хода у Черкасах. (Фото: Олександр Костирко)

Панахида на могилах героїв Крут у Старосіллі.

Уточнення

23 січня у „Свободі“ було вміщено допис „Перша проба була у Бафало“, у якому подано помилкову дату концерту і автора вістки. Концерт, про який йшла мова, відбувся не у 2014-

му, а у 1990 році, а його сценарій видано минулого року. Непорозуміння виникло, тому що до редакції було надіслано вістку від 1990 року, у тексті якої рік не вказано. Просимо дописувачів не надсилати інформації про давно минулі події, щоб уникнути подібних помилок.

АКТУАЛЬНЕ

Женева проти Москви

Аскольд С. Лозинський

Посилання на міжнародні документи, конвенції, договори, маючи справу з Росією, є марним заняттям. Більш вдячним завданням був би пошук хоч однієї міжнародної конвенції або одного договору, який Росія або її попередник СРСР не порушили б значною мірою, або повністю ігнорували б. Проте, конвенції та договори залишаються міжнародними нормами цивілізованого міжнародного співтовариства, які повинні бути прийняті до уваги у взаєминах з Росією.

Небажання Росії, часто зарозуміле, забезпечити дотримання існуючих норм, повинне сприйматися як небажання з боку Росії бути частиною цього цивілізованого міжнародного співтовариства з усіма витікаючими з цього наслідками. Таким чином, Росія повинна вважатися ізгоєм і країною, яка становить глобальну небезпеку набагато значнішу через її розміри в порівнянні з іншими державами, такими як Сирія, Іран, Північна Корея чи терористичними формуваннями, такими як ISIS, Аль-Каїда або Талібан.

Справа української летунки, що перебуває в російському полоні, є яскравим прикладом зарозумілості й відмови Росії грати за правилами. Надія Савченко була захоплена найманцями Росії на території України і передана їхнім російським господарям для судового переслідування або просто переслідування. Це було, в кращому разі, захоплення військовополоненої, або, в гіршому, викрадення. У кожному разі її затримання та подальше утримання у в'язниці заборонене Женевською конвенцією 1949 року та міжнародними кримінально-правовими нормами.

Н. Савченко була піддана допитові без адвоката, місячній психіатричній експертизі і досудовому провадженню „заочно“. Вона звинувачується за Кримінальним кодексом Росії. В Женевській конвенції абсолютно ясно сказано, що військовополоненим не може бути пред'явлене звинувачення в скоєнні кримінального злочину. На будь-який проступок повинно бути винесене судове рішення у відповідності з міжнародним правосуддям.

За словами Марка Фейгіна, адвоката Н. Савченко, вона не самотня. Близько 30 українських військовослужбовців утримують в російських в'язницях. Росія відмовляється визнати їх вій-

ськовополоненими, що охороняються Женевською конвенцією.

22 члени Палати представників США написали Державному секретарю Джону Кері прохання звернутися до росіян в цьому питанні. Зовсім недавно Парламентська асамблея Ради Європи надала міжнародний імунітет Н. Савченко і закликала до її негайного звільнення з російської в'язниці. Н. Савченко була обрана до Верховної Ради України на виборах в жовтні 2014 року і була призначена членом української делегації в ПАРЕ.

Чесно кажучи, все це не має значення. Якщо Росія відмовляється визнати Н. Савченко військовополоненою, то ніякого іншого пояснення її утримання під вартою в Росії, крім того, що вона є жертвою викрадення, не існує. Вона не була екстрадована до Росії на прохання російського уряду, щоб постати перед судом за злочини, вчинені в Росії. Фіктивний злочин, в якому її звинувачують – вбивство двох російських журналістів біля Луганська, в зоні військових дій, який знаходиться на території України. Існує доказ того, що вбивство сталося після захоплення Н. Савченко. Російська судова система не має юрисдикції над передбачуваним злочиним. Давайте не будемо прикидатися, що маємо повагу до цієї судової системи, припускаючи, що процес повинен відбутися. Відповідно до Женевської конвенції є презумпція статусу військовополонених, якщо не вважає інакше „компетентний суд“. Російський суд, звичайно, не той „компетентний суд“, що передбачений Женевою.

Н. Савченко оголосила і продовжує голодування. Її життя перебуває в смертельній небезпеці. Всі напрямки повинні бути вивчені, щоб вберегти Н. Савченко від смерті та звільнити її від російського утримання під вартою. Проте приклади Н. Савченко й 30 інших українських військовослужбовців не повинні бути забуті при будь-яких розв'язаннях проблеми.

Тут може бути тільки один висновок: Росія є терористичною державою і повинна бути визнана як така з витікаючими звідси наслідками. Захід проявив свою зневагу до поведінки Росії, оскільки Росія вперше вторглася в Україну в лютому 2014 року, через тиждень після того, як Росія завершила міжнародний фарс по зв'язках з громадськістю в Сочі. Захід різко

(Закінчення на стор. 18)

Провели вечір підтримки України

Світлана Глаз

БАТ-ЯМ, Ізраїль. – 30 січня в Українському культурному центрі відбувся вечір підтримки України та її народу. Організували вечір колишній киянка Зінаїда Гуречів з Кармієлю та Український культурний центр. На вечорі прозвучали сумні пісні й вірші, виступив Посол України в Ізраїлі Геннадій Надоленко, який сказав, що правда на боці України і її народ переможе, подякував усім, хто підтримує Україну.

Учасники вечора в Українському культурному центрі в Бат-Ям, Ізраїль. (Фото: Валерій Розенблат)

За полеглих українських вояків помолився равин Реувен Резник, який народився в США, а тепер живе в Ізраїлі.

Ансамбль „Усмішка“ з Кармієлю виконав пісні „Степом-степом“, „Мама“, „Україна“. Зачарував усіх гопак у виконанні танцювального ансамблю з арабського села Кфар-Ясиф. Керує колективом Андрій Гусаров, який живе у цьому селі. Гопак танцювали на „біс!“. Після офіційної частини усі спілкувалися і бажали миру Україні.

АМЕРИКА І СВІТ

Заходи проти провокацій Москви

СТРАСБУРГ. – 1 лютого Комісар Європейської комісії Віолета Булк повідомила, що Європейське агентство авіаційної безпеки (EASA) посилює захист цивільної авіації від провокацій російських військових літаків, котрі залітають в чужий повітряний простір з вимкненими транспондерами і становлять велику небезпеку для пасажирських літаків. „Наші винищувачі з увімкненими транспондерами будуть стежити за літаками-невидимками, перебуваючи в безпосередній близькості від них. У результаті диспетчерські служби цивільної авіації отримають уявлення про події в повітряному просторі і зможуть передавати інформацію про це летунам цивільної авіації“, – сказала В. Булк. („Дзеркало тижня“)

Греція – на роздоріжжі

БЕРЛІН. – 31 січня Канцлер Німеччини Ангела Меркель відкинула можливість списання грецьких боргів. „Європа буде і надалі солідарною з Грецією та іншими державами, які особливо сильно постраждали від кризи, якщо ці країни докладатимуть зусиль у сфері реформ і економіки. Ми, тобто Німеччина та інші європейські партнери, в даний час чекаємо, яку концепцію запропонує нам новий грецький уряд“, – сказала А. Меркель в інтерв'ю німецькій газеті „Hamburger Abendblatt“. 30 січня грецький уряд, віднедавна очолений промосковським соціалістом Алексісом Ципрасом, заявив про відмову від контактів з міжнародними кредиторами. („Дзеркало тижня“)

Протидія російській пропаганді

БЕРЛІН. – Потужна медіакомпанія „Німецька хвиля“ („Deutsche Welle“) має намір започаткувати новий мультимедійний сервіс англійською мовою під назвою „DWNews“. Про це 30 січня повідомив президент компанії Пітер Лімбург. За його словами, метою цього нового творчого проєкту є „кинути виклик пропаганді Володимира Путіна“. Віднедавна Москва розпочала мовлення англійською та німецькою мовами на своєму телеканалі „Russia Today“. „Москва знаходить все нові способи для пропаганди і кремлівської інтерпретації кризи в Східній Європі, звинувачуючи США у військовій залученості в конфлікт у тому регіоні“, – підкреслює „Німецька хвиля“. (Радіо „Свобода“)

Пхеньян не зупиниться ні перед чим

ПХЕНЬЯН. – „Ми будемо рішуче протидіяти ворожому курсу Вашингтону“, – заявило 1 лютого Міністерство закордонних справ Північної Кореї. В заяві наголошується, що „республіка ніколи не буде брати участі у переговорах з тими, хто повністю відкидає ідеологію і соціальну систему, обрану корейським народом“. Далі текст нагадує, що 10 січня Пхеньян висловив готовність запровадити мораторій на ядерні випробування в обмін на відмову США і Південної Кореї від регулярних масштабних навчань, але США, мовляв, „відкинули цю ініціативу Пхеньяну“. У цих умовах країна, як запевнив її вождь Кім Чен Ин, готова до будь-якого виду протистоянь, включаючи ядерну війну. (Українські національні новини)

Світ засуджує страту журналіста

ЛОНДОН. – Світові провідники висловили свій осуд з приводу страти терористами „Ісламської держави“ японського журналіста Кендзі Гото, котра сталася 31 січня. „Я різко засуджую ганебне і страхітливе вбивство Кендзі Гото. Це ще одне нагадування про те, що „Ісламська держава“ є втіленням зла, для якого людське життя нічого не варте“, – заявив Прем'єр-міністр Британії Дейвід Кемерон. У свою чергу, Президент США Барак Обама зазначив, що „Гото сміливо розшукував факти, щоб розповісти світові про трагедію сирійського народу, тому США засуджують жорстоке вбивство цього мужнього японського громадянина і журналіста“. Вбивство К. Гото так само рішуче засудив Президент Франції Франсуа Оланд. (Бі-Бі-Сі)

Надія Савченко – символ України

Понад пів року триває ув'язнення в Росії військовополоненої Надії Савченко, яку викрали під час бойових дій на сході України і вивезли в Росію – спершу до Воронежа, потім до Москви. Стосовно Н. Савченко Росія припустилася цілого ряду правних порушень як у площині людських прав, так і у світлі міжнародних угод щодо військовополонених.

Україна постійно вимагає від Москви звільнення Н. Савченко, яка за цей час стала депутатом Верховної Ради і дипломатичним представником України у Європі. У світі тривають акції протесту проти знущань над українкою, у яких беруть участь не лише закордонні українці, а й громадяни ряду країн. Але уряд Росії з маніякальною впертістю утримує дівчину за ґратами, зволікаючи з судом і застосовуючи до неї різні психологічні тортури. Врешті Н. Савченко оголосила голодування, яке за тривалістю вже стало загрозою для її життя.

Задум кремлівських урядників був зрозумілий: вони шукали жертву, яку змусили б перед телекамерами на удаваному суді визнати свої злочинні дії проти росіян Донбасу і цим самим підлити бензини у вогнище національної ненависти до українців, яку вдалося розпалити російським засобам масової інформації. Але сталося для росіян неочікуване: дівчина не злякалася погроз, не спокусилася обіцянками і мужньо стала на захист ідеї української незалежності. Москва потрапила в дурнувате становище: вивести дівчину на суд лаячно, відпустити не дозволяють імперські амбіції, виплекані у сталінські часи. Мовляв, був би в'язень, а стаття для нього знайдеться. Тепер Москва висуває нове звинувачення – нелегальний перехід кордону до Росії.

Тим часом українська дівчина набирає саява як символ нескореної України. Москві видавалося легким походом збройне вторгнення в Україну: „На Кавказі подолали Чечню і Грузію, в Україні відібрали Крим, тепер створимо на українській землі Новоросію“. Не вийшло! Народ пішов у добровольчі батальйони і на лінію тилової підтримки фронту. Важко Україні протистояти агресії, важко українській дівчині виживати на чужині у неволі. Але ворогові не вдається їх зламати!

У ставленні кремлівських провідників до української полонянки проявилася також азійська мужицька зверхність, бо Росія ніколи не мала ні Берегині-Оранти, ні Диви Марії, на захист яких завжди поклалися українці і бачили у жінці саяво святости, тепло материнства, міць родини і символ Батьківщини. Під час Помаранчевої революції мільйони українців пішли на Майдан за золотокосою революціонеркою Юлею Тимошенко, не зважаючи на її особисті осяги чи вади, а лише вбачаючи у ній символ незалежної України. Такого ставлення до жінки ніколи не збагнути ні кремлівським посадникам, ні їхнім прислужникам типу Віктора Януковича і йому подібним, які й тоді намагалися застосувати в'язницю як засіб боротьби за владу.

І в цьому сила України, яка вміє шанувати своє жіноцтво, яка має жіноцтво, здатне вийти на черговий Майдан, на нерівний бій, коли кличе Вітчизна.

ІСТОРІЯ

Україна окрилила світ

Левко Хмельковський

30 липня 2014 року Всеукраїнський громадсько-політичний тижневик „Освіта“ був повністю присвячений життю і творчій спадщині геніального авіоконструктора Ігоря Сікорського, який побудував перший у світі чотиримоторний пасажирський літак і здійснив на ньому в липні 1914 року рекордний переліт Санкт-Петербург-Київ-Санкт-Петербург.

Спеціальний випуск тижневика підготував Заслужений працівник транспорту України, професійний авіатор Микола Кравець, життя і діяльність якого теж заслуговують на докладний опис. На восьми газетних сторінках автор розповів про І. Сікорського, який ніколи не цурався свого українського походження і у 1933 році писав: „Мій рід, який походить з села на Київщині, де мій дід і прадід були священиками, чисто українського походження“. Дід Олексій мав 12 дітей і у шостого з них – відомого київського лікаря Івана Сікорського народився у 1889 році майбутній творець літаків та гелікоптерів.

З розповіді М. Кравця запам'ятовується опис салону пасажирського літака „Ілля Муромець“ – нагадаю, що це було рівно 100 років тому. У салоні були плетені крісла і столики, сходи вели на місток, з якого під час лету можна було милуватися краєвидом. У окремій кабіні було ліжко, а також вбиральня з умивальником. Були також виходи на крила для огляду чи ремонту двигунів. Саме це врятувало машину і залогу, коли на одному з двигунів сталася пожежа, яку загасили з крила. Уперше в історії літак впродовж трьох годин летів у хмарах, лише за приладами, а потім ще дві години – поверх хмар. І. Сікорському тоді було 25 років.

Мене заохотили до писання рядки з газети: „Україна належить до тих кількох країн світу, які зробили найбільший внесок у розвиток світової авіації“. Це ствердження М. Кравця має стати рядком в усіх довідниках про Україну.

Ще за два роки до народження І. Сікорського київський інженер Федір Гешвенд спроектував перший реактивний літак з кабіною на чотири особи. Літак не був побудований, але ідею запозичили французи уже як свою.

Восени 1909 року в Одесі Сергій Уточкин побудував літак і випробував його. У Харкові власник невеликої майстерні Степан Гризодубов у 1909-1912 роках побудував три літаки і на останньому з них у 1912 році багато разів літав над містом. Але особливого розвитку набрало будівництво літаків у Києві, на базі Політехнічного інституту. Перший в Російській імперії лет виконав 23 травня 1910 року на літаку власної конструкції професор інституту Олександр Кудашов. Його новітня схема шасі була негайно використана у Франції на літаках „Депердюсен“.

Ініціативу О. Кудашова підхопили студенти І. Сікорський, Федір Билінкин, Василь Іордан. Саме тоді І. Сікорський почав будувати гелікоптери С-1 і С-2. Утрюх вони збудували літак БІС-1 (перші літери прізвищ дали назву). І. Сікорський утворив на гроші родини базу у двох ангарах на Куренівці. Перший літак був невдалий, а на БІС-2 І. Сікор-

17 червня 2014 року пошта України ввела в обіг поштову марку „Літак „Ілля Муромець“, присвячену 100-річчю першого у світі швидкісного дальнього лету важкого літака 16-17 червня 1914 року з Санкт-Петербурга в Київ.

ський 2 червня 1910 року здійснив перший лет на 200 метрів. Потім шляхи трійці розійшлися і І. Сікорський почав будувати самостійно. У Києві він створив ще п'ять літаків і був запрошений на посаду головного конструктора заводу в Санкт-Петербурзі. Цьому сприяла слава про цікаві конструкторські знахідки у будові літаків. Конструктор склав іспит на звання пілота, встановив ряд рекордів. На літаку С-6А він піднімав у повітря чотирьох пасажирів.

У куренівській майстерні І. Сікорського були побудовані три літаки на замовлення Олександра Карпеки. Шість конструкцій створили брати Євген, Іван та Андрій Касяненко, причому впровадили принципові новини, котрі потім стали набуток інших конструкторів. Федір Терещенко у своєму маєтку Червоно біля Києва відкрив авіомайстерню і побудував кілька десятків літаків для війська. У 1914 році він також утворив поїзд-майстерню для ремонту літаків на фронті. Але сам Ф. Терещенко не був конструктором, у нього працювали наймані фахівці, зокрема В. Іордан. Майстерню мав у Києві також Олександр Свешников і з неї вийшли три літаки.

Вдалою зменшеною копією літака І. Сікорського С-6А став у 1913 році літак героя Першої світової війни летуна Олександра Фальц-Фейна. Будував літаки студент Дмитро Григорович.

Діяльність київської школи авіоконструкторів дала той досвід, який дозволив І. Сікорському перейти у 1913 році до побудови літаків раніше небачених розмірів.

У спецвипуску київського тижневика М. Кравець розповів про ще одну площину діяльності І. Сікорського – його книги на релігійно-філософські теми. Позначився вплив духовного родоvodu.

Головна тема спецвипуску – продовження старань щодо присвоєння імені І. Сікорського київському летовищу „Бориспіль“. Прихильники авіоконструктора не втрачають надії, що цей намір здійсниться.

Я ціную історію українського авіобудування, бо 10 років свого життя присвятив авіації як механік літаків ще одного видатного київського конструктора – Олега Антонова. Сини І. Сікорського – Микола та Ігор – в Нью-Йорку подарували мені в 2006 році книжку про свого батька, яка починається такими словами: „Вочевидь, у природі існує закон: у яскравих, обдарованих осіб, які залишають по собі помітний слід, обов'язково або коротке блискуче життя, або нелегка доля, яка не раз перевіряє людину на міцність і силу духа“. Ці випробування з честю пройшов І. Сікорський, 125-літтю від народження якого присвячений спецвипуск київського тижневика.

СВОБОДА

Пам'ятаймо
про
Україну!

Газета заснована у 1893 році

Видає Український Народний Союз

Головний редактор: Рома Гадзевич

Редактори: Левко Хмельковський, Петро Часто

FOUNDED IN 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published weekly on Fridays by the Ukrainian National Association, Inc. at 2200 Route 10, P. O. Box 280, Parsippany, NJ 07054

☎ (973) 292-9800

Fax (973) 644-9510

E-mail: svoboda@svoboda-news.com

Website: www.svoboda-news.com

Postmaster, send address changes to:

Svoboda, P. O. Box 280, 2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054

Передплата: \$90.00 на рік, \$50.00 на півроку.
Для членів УНСоюзу – \$80.00 на рік, \$45.00 на півроку.
Електронна версія (www.svoboda-news.com) – \$40.00.

Чеки і грошові перекази виставляти на „Svoboda“.
Periodicals postage paid at Caldwell, NJ 07006 and additional mailing offices.

Адміністрація „СВОБОДИ“

Адміністрація / Оголошення	Володимир Гончарик
	☎ (973) 292-9800 x 3040
	Fax (973) 644-9510
	E-mail adukr@optonline.net
Передплата	Володимир Гончарик
	☎ (973) 292-9800 x 3040
	E-mail subscription@svoboda-news.com

Думки, висловлені в матеріалах, підписаних конкретним автором, не конче віддзеркалюють позицію редакції тижневика „Свобода“ або її видавця.

З РЕДАКЦІЙНОЇ ПОШТИ

Ще одна химера антиукраїнця

Нещодавно на популярному інтернет-сайті „Хвиля“ з'явився чудернацький опус під назвою „Маніфест україніста“. Його автор, Олександр Смирнов, з великим патосом оголошує цим „документом“ про свій намір створити на українській землі нову націю, яку він називає „україністами“.

О. Смирнов, мабуть, не здогадується, що слово „україніст“ уже давно існує в українській мові й має значення „дослідник-українознавець“, а дисонанс цього усталеного значення з новим (назва національності), що його намагається увести в обіг О. Смирнов, додає комічності претензіям автора.

Хто ж такі „україністи“ за О. Смирновим, чим вони відрізняються від українців, і чому раптом виникла нагальна потреба створення нової „нації“?

На жаль, автор не подає в своїй куцїй декларації системної й логічної концепції, у якій можна знайти відповіді на ці питання, він обмежується лише уривчастими епатажними фразами з імлістим змістом, а часто й зовсім без змісту. Ось, наприклад, як він мотивує, чому вибрав саме Україну для експерименту з створення нової „нації“: „Останні 23 роки і ще 1,000 років українці намагалися відновити українську державу, але їм це не удалось. Тому я роблю свій вибір на користь України“.

Радуйся, українська земле, нареши прийшов деміург-„україніст“, який вирішив тебе ошчасливити. Він таки збудує на твоїх теренах міцну квітучу державу, яку недолугі українці не могли звести понад 1,000 років. Осанна йому!

Інтелектуальний рівень тексту О. Смирнова видно з тих відмінностей, які, на думку автора, відрізняють українців від „україністів“: „Українці хочуть переформатувати всіх людей різних національностей і культур в одну націю. Україністи хочуть створити нову націю на основі соціального договору всіх культур, які існують

на території України“.

Що означає „переформатувати всіх людей в одну націю“? Перетворити всіх мешканців України на етнічних українців? Такої мети не ставлять перед собою й найрадикальніші націоналісти, бо це неможливо й безглуздо. Не має автор й елементарного уявлення, як відбувається націогенеза. Жодна нація не була створена якимсь „соціальним договором“, маніфестом чи меморандумом. Нації створюються спорідненими етнічними групами зі спільною мовою, культурою, історичною долею, тісними економічними зв'язками, близькими психічними особливостями в процесі багатосотлітнього проживання на спільній території.

Не варто далі витрачати час на коментування цієї вбогої писанини. Зазначимо лише, що бачимо тут ще одну недолугу спробу пропаганди мультикультуралізму, вже давно дискредитованого в світі, спробу штучно сконструювати якусь безнаціональну спільноту, що й далі керувала б в українській державі. Це ще одна мильна бульбашка на взірць отих „малоросів“, „одеситів“, „києвлян“, що ніяк не можуть визначитися з власною національною ідентичністю й конструюють всілякі химерні „уявні спільноти“, які не мають жодної життєвої основи.

Хочеться порадити цим „націєтворцям“: не метушіться, не фантазуйте, а краще глибоко вивчіть свій родовід, своє коріння, і так пізнаєте, хто ви є на цьому світі. А світ цей – світ націй, і ще довго буде таким! Як громадяни української держави, ви маєте рівні права з представниками титульної нації й усіх національних меншин. Тож не витрачайте сили на створення химер, креативно працюйте на благо української землі і ваших дітей, вашого майбутнього!

В'ячеслав Гнатюк,
старший викладач
Національного університету
„Львівська Політехніка“,
Львів

Після Майдану з'явилась надія

Наша земля окроплена кров'ю і потом мільйонів найкращих синів і дочок народу у боротьбі за незалежність і волю, яка не припиняється вже багато століть. Така вже наша доля, що став наш народ на межі двох світів, між світами добра і зла, світла і темряви. Задурманений пропагандою народ, котрий постійно нацьковують як іззовні, так і всередині держави, сходиться у жорстокій боротьбі, де гинуть патріоти.

Плюгавий, миршавий карлик з сатанинського кремлівського кубла у черговий раз роздмухує світову пожежу в ім'я загарбання чужих земель та побудови імперії „русского міра“, погрожуючи ядерною зброєю.

Живемо у постійній тривозі за наших дітей, внуків, за долю народу і держави. Щоденно приходять вісті про жертви, регулярно відбуваються урочисті похорони полеглих на фронті.

Аде життя продовжується. У

західній Україні покищо не так відчутна трагедія сходу. Народ живе своїми буденними клопотами, котрі час від часу переважаються жалем і тривогою за убитими або пропалими безвісти вояками, призваними до армії. У храмах відбуваються молебні та збір грошей, харчів і одягу для війська.

Від дня відновлення незалежності агенти спецслужб та „п'ята колона“ московитів доклали максимум зусиль для знищення армії і держави. Влада і народ наївно вірили, що „братній народ“ дасть вільно жити Україні. Не вчили історії...

Активно діють добровільні організації, завдяки яким українське військо і добровольці ще можуть стримувати агресора. Стурбований увесь світ агресією московитів. З обранням президентом Петра Порошенка з'явилась надія, котрою і живемо.

Володимир Павлишин,
Луцьк

„Лісові чорти“ видали збірник

Побачив світ старанно оформлений та багато ілюстрований історично-мемуарний збірник 3-го куреня старших пластунів і сеньйорів „Лісові чорти, їх життя і буття: книга друга, 1945-2007“. Книгу видано у Львові, редагував Олег Прасіцький з редакційною колегією. Це є продовження попередньої книги, що охоплювала 1912-1944 роки. Тепер представлено діяльність після Другої світової війни, коли широко розвинулося пластування на поселеннях у США, Канаді, Австралії, Німеччині та Аргентині. У 1991 році глибока мандрівка увінчалася поверненням „Лісових чортів“ в Україну, де вони беруть участь у розбудові української скавтської організації Пласт.

Нам добре відома пісня „Гей-гу! Гей-га! Таке то в нас життя!“ І далі співаємо: „Прапор червоно-чорний – це наше все добро“. Власне про цей червоно-чорний клейнод величавий гімн „Лісових чортів“ говорить:

*Прапоре наш,
веди нас в бій побідний
Крізь блиск мечів, і дим,
і смерть, і кров.
Аж як воскресне
нарід наш свободний
Нехай прийме тебе
під свій покров.
Прапоре наш!*

*Багато впаде в бою,
Багато згине в тюрмах,
засланнях,
Усім їм перед смертю
їх страшною
Явися ти в останніх тихих снах.*

Перед своїм виходом в еміграцію „Лісові чорти“ заховали свій скарб-прапор у Львові. І аж у 2010 році вдалося відкопати цей історичний клейнод. Тепер, крім 220 членів куреня на поселеннях, ми радіємо, що курінь в Україні об'єднує понад 60 студентів та молодих професіоналів.

Треба підкреслити, що суттю діяльності куреня є не тільки плекання товариського життя, але й провідництво у нашому скавтському русі. Серед членів куреня є такі провідні особистості, як Блаженніший Митрополит Степан Сулик, поет Богдан Кравців, науковець Володимир Янів, прем'єр УНР в екзилі Микола Плавюк, д-р. Богдан Гаврилишин – засновник Міжнародного інституту менеджменту у Києві.

Отож гортаючи цю своєрідну хроніку, хочу відзначити, що це не тільки спогад про роки праці та братерства в нашій скавтській організації, але й архівний прицинок до історії Пласту та України.

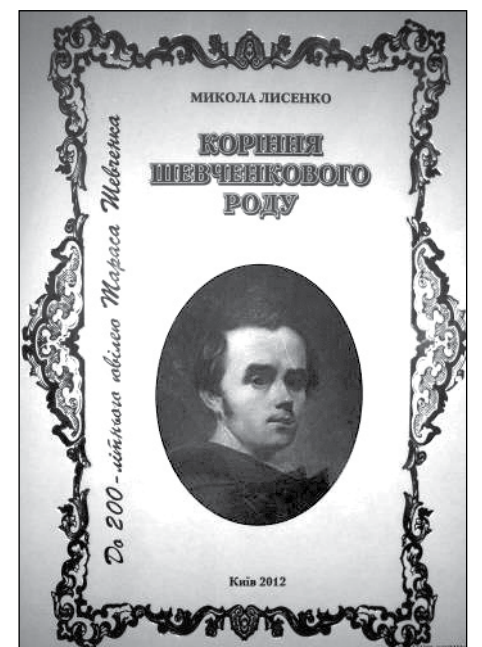
Володимир Бандера,
Філадельфія

Варто видати книгу про рід Шевченка

9 січня прочитав у „Свободі“ допис Сергія Зражевського „Кобзарєва осінь“ у Переяславі“. Інформація дуже сподобалась, щиро дякую за її видруккування. Ви робите дуже гарну справу, що знайомите закордонних українців з життям людей в Україні. Я праправнук Т. Шевченка по родинній лінії брата Йосипа, мешкаю в селі Шевченкове (колишня Керелівка – батьківщина Тараса Шевченка) на Черкащині. Понад 30 років я досліджував рід Т. Шевченка, листувався з нащадками Кобзаря, зустрічався особисто і записував їхні спогади, працював в обласних архівах, в архівах Києва та Росії.

У висліді цієї праці коштом Юрія Кармазіна 2012 року була видана моя книга „Коріння Шевченкового роду“. Вперше в Україні і світі було складене генеалогічне дерево роду Т. Шевченка, яке додається до книги на компакт-диску. Наклад книги дуже обмежений – 500 примірників, які були подаровані в школи, музеї та вищі навчальні заклади. Але повністю потреби всіх бажаючих не вдалося задовольнити.

У 2010 році моя праця отримала перше місце у Всеукраїнському пошуковому конкурсі „У нас одне коріння“, а в 2013 році потрапила до „Книги рекордів України“

за найбільше генеалогічне дерево в Україні: рід Шевченків налічує 1,310 осіб. Дуже прикро, але в Україні відсутні фонди на друге видання моєї книги.

Можливо, знайдуться небайдужі люди з американської діаспори і допоможуть мені видати мою книгу.

Микола Лисенко,
село Шевченкове,
Черкаська область

Шановні дописувачі!

Щоб прискорити опублікування в газеті Ваших статей, листів та інших кореспонденцій, просимо надсилати їх до редакції електронною поштою на адресу svoboda@svoboda-news.com у форматі DOC.

ЖИТТЯ ГРОМАДИ

Артисти з України представили концерт „Різдвяний зорепад“

Василь Романчук

ПАРМА, Огайо. – Гала-концерт „Різдвяний зорепад“ за участю відомих українських артистів естради відбувся 17 січня в Святопокровському культурно-освітньому осередку.

Українська громада Великого Клівленду, яка чисельно зібралася в парафіяльній залі церкви Покрова Пресвятої Богородиці, вітала провідних виконавців рідної пісні – Народну артистку України Ніну Матвієнко, Заслужених артистів України Дмитра та Назарія Яремчуків, фіналіста конкурсу „Голос країни“ Володимира Окілка та супер-фіналістів телепроекту „Х-Фактор“ – ансамбль „Тріода“.

Розпочав концерт соліст Львівської філармонії В. Окілко відомою колядкою „Бог Предвічний“, яку підхопила зала. Повстанську пісню „Ой, у лісі на полянці“ В. Окілко присвятив героям „Небесної сотні“ і війни на сході України та присутнім на концерті учасникам цих трагічних подій Володимирові Мовчанові і Сергієві Бабському, які перебувають у Клівленді на лікуванні.

Різдвяна радість в часі програми переплелася зі смутком про трагічні події в Україні. Репертуар Н. Матвієнко складався з тужливих колядок, старовинних духовних і народних пісень-балад.

Тернопільський гурт „Тріода“ у складі Андрія Гамбала, Володимира Рибак та Олександра Алексеєва розпочав свій виступ піснею „Свята ніч“, відтак заспівав майданівський реквієм „Пливе кача“. Всі встали і схилили голови, а потім хвилиною мовчання вшанували пам'ять загиблих за волю України новітніх героїв.

Піснею братів Яремчуків „Родина, родина“, яку підтримала зала, завершилося це різдвяне дійство. А потім всі заспівали гімн України.

Від імені громади парох Української греко-католицької церкви Покрова Пресвятої Богородиці о. Михайло Дроздовський висловив щирі вдячність артистам за їх високе мистецтво і

Фінал Різдвяного концерту в Пармі. (Фото: Василь Романчук)

великий патріотизм. До цих слів мистецький керівник і головний диригент Заслуженої української капелі бандуристів ім. Тараса Шевченка в США Олег Махлай додав слова Т. Шевченка: „Наша дума, наша пісня не вмре, не загине“.

Українська громада подякувала організаторові гастролей в США артистів з України президентові благодійно-

го фонду „Лелека“ Любові Яковенко з Чикаго, а в Пармі – культосвітньому референтові парафії Світлані Дерех.

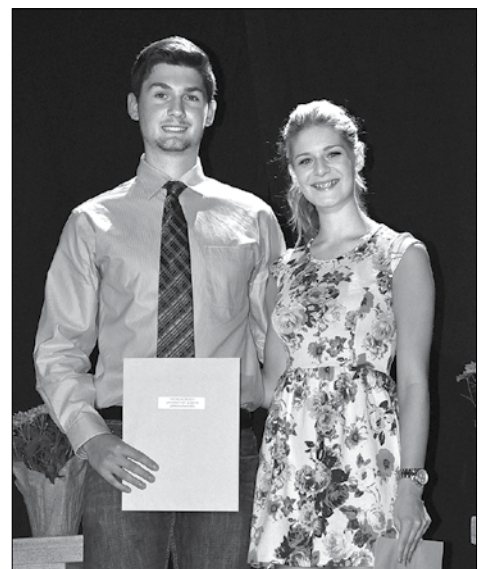
Випускники готові до навчання в Україні

ЕДМОНТОН, Альберта. – Учні альбертських шкіл мають можливість скласти іспити французької, еспанської, китайської, німецької, японської, а також української мови. Завдяки старанням освітян Альберти іспит з української мови як чужої мови проводиться для учнів 11-ої і 12-ої класів української двомовної програми Альберти з 2006 року.

У 2014 році 20 учнів Альберти склали іспит і майже всі отримали оцінку вище 60 відс. Після закінчення школи учні з оцінкою 80 відс. і вище вважаються достатньо підготовленими для навчання в університетах України. А ті, хто отримав 60-80 відс., також будуть прийняті, але потребуватимуть подальшого вивчення мови. Останні два роки усний іспит приймала Олена Гарцула, радник з питань української мови й культури при Міністерстві освіти Альберти.

Іспит з української мови розробили працівники Львівського національного університету ім. Івана Франка, які проводять аналіз результатів іспиту, зазначають сильні й слабкі сторони мовних навиків учнів, а також надають поради, як удосконалити ці навички. У своїх коментарях про результати цього річного іспиту д-р Віктор Кревс відзначив, що результати іспиту показують належний рівень викладання української мови в школах Альберти, а також свідчать про високу мотивацію учнів до вивчення української мови.

Методичний центр української мови (Оленка Білаш, Алла Недашківська, Микола Сорока й Галина Клід) координував процес іспиту. Батьківські й громадські комітети

Випускники школи ім. М. Е. Лазерта Микола Гелеч та Стефанія Костюк отримують свідоцтва під час церемонії нагородження.

допомогли з фінансуванням.

Учні, які успішно склали іспит, отримали свідоцтва про знання української мови. Консультант з міжнародних мов та підтримки програм Публічних шкіл Едмонтону Мелодія Костюк після церемонії нагородження учнів відзначила, наскільки важливим є іспит для майбутнього учнів: „Цей іспит засвідчує рівень володіння учнями українською мовою, що відкриває їм можливості для праці, навчання й проживання в Україні“.

Серед освітян, які допомагали підготувати учнів та організувати іспит, були вчителі Стефанія Довсон, Дарія Порохівник, Петро Зміївський та Влодко Бойчук, а також консультанти з міжнародних мов Магдалена Тундак і Лорі Кардинал-Багрій від Ради католицьких шкіл Едмонтону й Елк-Айленду.

КІУС

Наукове Товариство ім. Шевченка
в Америці

запрошує на

поетичний вечір

відомого українського поета
лауреата Шевченківської премії

МИКОЛИ ВОРОБІЙОВА

Вступне слово

д-р Марії Ревакович

Микола Воробйов народився 12 жовтня 1941 року у селі Мельниківка Смілянського району Черкаської області.

У 1968 році закінчив філософський факультет Київського університету імені Тараса Шевченка. Член Спільноти письменників України (1987). Один із фундаторів літературного „Київська школа поезії“. Один з лідерів андеграунду „сіддесятників“.

Оприлюднювати свої твори почав у київському самвидав, зокрема збірки „Букініст“ (1966) і „Без кори“ (1967). Друкувався в офіційних видавництвах з початком горбачовської перебудови: „Пригадай на дорогу мені“ (1985), „Місяць шипшини“ (1986), „Ожина обрію“ (1988), „Прогулянка одинцем“ (1990), „Верховний голос“ (1991), „Іскри в слідах“ (1993), „Човен“ (1999), „Срібна рука“ (2000), „Слуга півночі“ (2003), „Оманливий оркестр“ (2006), „Без кори. Вибране“ (2007).

**в суботу, 14 лютого 2015 року
о 5-й годині по пол.**

в будинку НТШ
63 Fourth Ave (між 9-ою і 10-ою вулицями)
New York, NY 10003

В Україні відзначають 100-ліття Якова Гніздовського

Вітання від Посла США в Україні

У 2015 році року мистецька спільнота США й України відзначатиме 100-річчя з дня народження Якова Гніздовського, відомого художника, графіка і скульптора. Народжений у сучасній Тернопільській області, він ще в молодому віці залишив Україну. Хоча доля й історичні обставини змусили Гніздовського жити в багатьох місцях, особливу роль у його житті відіграли дві країни: Україна, де він уперше відкрив у собі мистецький дар, і Америка, де він зміг повністю цей дар розвинути і залишити по собі надзвичайні мистецькі твори.

Роботи Гніздовського можна знайти у багатьох музеях і приватних збірках США й усього світу. Мені приємно, що завдяки фінансовій підтримці Посольства США в Києві українці одержать нагоду на власні очі побачити цю невелику часточку його творчого спадку.

Джеффри Р. Паєт,
Посол США в Україні

МИСТЕЦЬ ЯКІВ ГНІЗДОВСЬКИЙ (1915 - 1985)

Яків Гніздовський народився 27 січня 1915 року в селі Пилипче (сьогодні Тернопільська область, Борщівський район), звідкіль юнаком пішов у світ на пошуки знання, яке дало б йому змогу реалізувати природний потяг до красного мистецтва.

Через Львів, де відбулося його знайомство з незвичайно активними тоді членами АНУМ (Асоціація незалежних українських мистців), і після навчання в мистецьких академіях Варшави і Загребу він по закінченні Другої світової війни опинився в столиці Баварії, Мюнхені, де з молодечим запалом включився в організоване мистецьке й літературне життя українських переміщених осіб у західних окупаційних зонах Німеччини. Гніздовський ілюструє й оформлює десятки видань заснованого 1945 року у Фюрті біля Нюрнбергу письменницького об'єднання МУР (Мистецький Український Рух), ілюструє щомісячний часопис літератури, мистецтва і критики „Арка“ й пише для нього статті. Водночас на своїх полотнах фіксує побут українських скитальників у таборах повоєнної Німеччини.

У 1949 році Гніздовський емігрував до Сполучених Штатів Америки. Перше визнання одержав 1950 року в Інституті мистецтва Мінеаполісу – нагороду за дереворіз. Того самого року вирішує стати незалежним мистцем і переїжджає до Нью-Йорку.

Після довгих сумнівів та експериментів улаштував 1954 року свою першу персональну виставку олійних картин, кераміки і малої скульптури.

1956 року поїхав до Франції, де прожив майже два роки. У Парижі мав три персональні виставки. Там же одружився з донькою вихідців з України після Першої світової війни, Стефанією Кузан. Вона звала його по-французьки Жаком, і з того часу мистець підписував свої твори латинкою: Jacques Hnizdovsky. 1958 року повернувся до Нью-Йорку, де вже постійно почав виступати з персональними виставками і брати участь у збірних виставках.

З часом присвятив себе в основному техніці дереворізу, виставляючи свої графічні роботи майже по всьому світу. Його твори було включено у виставку сучасної американської графіки, що об'їздила Латинську Америку, колишній СРСР, Японію, Індію та багато країн Європи. Твори Я. Гніздовського зберігаються в постійних колекціях Бібліотеки Конгресу США, Бостонського і Філадельфійського музеїв, у Фондах Вудварда, Рокфеллера та в багатьох інших зібраннях у США і поза їх межами.

Я. Гніздовський виявив себе вдумливим автором есеїв про суть образотворчого мистецтва взагалі й українського зокрема; він був постійним дописувачем журналу Філадельфійського відділу Об'єднання українських мистців Америки (ОМУА) „Нотатки з мистецтва“. Його спостереження і роздуми вийшли окремою книжкою 1967 року в Нью-Йорку.

Все життя мистець цікавився книжковим знаком, був членом редколегії журналу Товариства екслібристів Великобританії та членом Американського товариства любителів і творців книжкового знаку. Збірка створених ним екслібристів вийшла друком 1986 року.

Крім того, в 1975 році вийшов англійською мовою клясифікаційний альбом-каталог його графічних творів „Дереворізи Жака Гніздовського 1944-1975“. Виправлене видання, яке включає всі естампи Я. Гніздовського, з'явилося друком 1987 року.

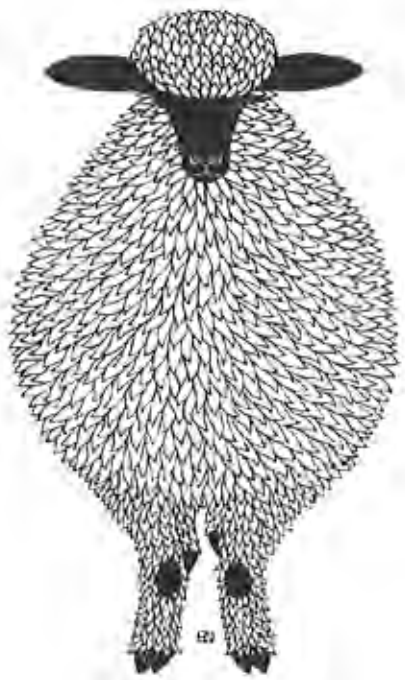
Мистець світової слави Яків Якович Гніздовський помер 8 листопада 1985 року в Нью-Йорку. Урна з його прахом зберігалася в колумбарії Собору св. Івана-Богослова на Мангетені.

Урну було перепоховано 5 листопада 2005 року на Полі 58 Личаківського цвинтаря у Львові.

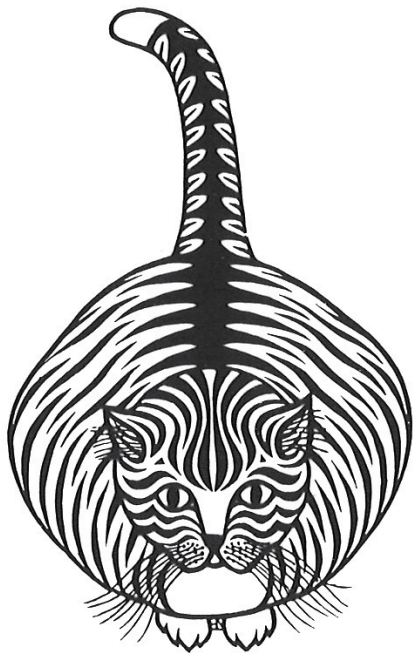
Роман Ференцевич

Монета на честь Якова Гніздовського.

Яків Гніздовський. Ягня.

Яків Гніздовський. Тигровий кіт.

Роман Ференцевич

27 січня сповнилося 100 літ з дня народження відомого у світі українсько-американського маляра і графіка Якова Гніздовського.

Цього дня у Національному музеї Львова відбулося урочисте відкриття виставки творів Ювіляра, яке започаткувало цілий ряд заходів, що впродовж року відбуватимуться по Україні з метою вшанування пам'яті цього видатного мистця, особа і прізвище якого ще чверть століття тому були там проскрибовані.

На кілька годин раніше у згаданий день, в Головному поштамті Києва відбулася церемонія погашення художньої маркованої коверти з автопортретом Якова Гніздовського, яку на прохання організаторів ювілею випустило Українське державне підприємство поштового зв'язку „Укрпошта“.

Ініціатива проведення такого ювілею вийшла з нашого кола чотирьох звеличників мистця, які під час зустрічі ще у вересні 2013 року в Києві вирішили спробувати здійснити такий проект.

Цю ідею підтримало Посольство США в Києві, профінансувавши витрати пересувної виставки, яка, крім Львова, відвідає Чернівці, Полтаву, Черкаси, Дніпропетровськ та Київ. Спонсором ювілейних заходів є також Міністерство культури України та Фондація „Відкрита Україна“, керівник якої відома суспільно-громадська діячка Вікторія Губська координує всю роботу. На її прохання також Національний банк України погодився випустити ювілейну монету Гніздовського, номіналом у 2 грн.

По Другій світовій війні Яків Гніздовський емігрував з Німеччини до Сполучених Штатів Америки, де після певного періоду „бур і натиску“ вишліфував природну своєрідність свого неповторного мистецького таланту, здобуваючи визнання й славу не тільки на північноамериканському континенті, але також у західноєвропейських країнах та в країнах Азії, зокрема в Китаї.

Як серед іншого написав у своєму вітанні для ювілейної виставки американський Посол у Києві Джефрі Р. Паєт: „Хоча доля й історичні обставини змусили Гніздовського жити в багатьох місцях, особливу роль у його житті відіграли дві країни: Україна, де він уперше відкрив у себе мистецький дар, і Америка, де він зміг цей дар повністю розвинути і залишити по собі надзвичайні мистецькі твори“.

Тут треба ще згадати, що у містах і містечках Тернопільської області – вужчої батьківщини Я. Гніздовського – 100-літній ювілей свого славного сина вже почали відзначати виставками, конференціями та публікацією матеріалів про його мистецький доробок.

Точніші відомості про ювілей Гніздовського в Україні читайте у наступних випусках „Свободи“.

Александрія,
Вірджинія

Афіша виставки Якова Гніздовського у Львові.

НОВИНИ НАУКИ

Конференція НТШ в Канаді підвела підсумки року

Дагмара Турчин-Дувірак

ТОРОНТО. – Конференція „Члени НТШ в науці”, що відбулася 6 грудня 2014 року в Інституті св. Володимира, включала сім наукових доповідей.

Першу сесію, на якій головував проф. Анна Ференц, відкрив Михайло Траф'як доповіддю „Четверта хвиля української еміграції до Канади: у цифрах, фактах, розповідях, особах”. За дослідженням М. Траф'яка, четверта хвиля еміграції відрізняється рядом особливостей: люди виїжджали з незалежної України і керувалися економічними зацікавленнями, в ментальності представників цієї хвилі домінують риси, прищеплені радянським суспільством – соціальне лицемірство, неповага до закону, звичка до хабарництва, громадська пасивність. Однак, з плином часу частина четвертої хвилі влилася у вже існуючі в Канаді українські громадські структури, наповнила церкви Торонто та околиць, а їхні діти – українські школи.

У доповіді „Пропагандивний рейд УПА в Західну Європу у 1946-1948 роках” відомий історик, професор-емерит Університету МакМастер Петро Потічний ознайомив присутніх з його найновішою однойменною книгою, яку можна було придбати на конференції. На основі існуючих списків вояків УПА, яким вдалося пробитися до Німеччини та які опи-

Учасники конференції (зліва сидять): Любов Василів-Базюк, Марина Кравець, Петро Потічний, Христина Цурковська, Дарія Даревич, (стоять): Ірина Микитюк, Юрій Мончак, Дагмара Турчин-Дувірак, Михайло Траф'як. (Фото: Богдан Колос)

нилися в чехословацькому поліні (загальне число – 584 особи), проф. П. Потічний створив зведені таблиці, що подають дані про вояків з Лемківщини, Перемищини, Ярославщини, Любачівщини, Холмщини. Хоча, підсумував проф. П. Потічний, з військової точки зору рейд 1947 року не був надто успішним, вояки рейдуючих частин показали світові тверду волю боротися за суверенність українського народу.

Велике зацікавлення виклика-

ла доповідь д-ра Юрія Мончака, професора медичного факультету та керівника відділу експериментальної медицини Університету Мак-Гіл в Монреалі. Його доповідь „Стовбурові клітини і клонування: перепрограмує мене, мамо” була зосереджена на унікальних властивостях стовбурових клітин і захоплюючих перспективах їх застосування в медицині. Зокрема за допомогою стовбурових клітин можна лікувати інфаркт серця, діабет, рак, глухоту, хворобу Паркінсона, розсіяну склерозу, сліпоту, пошкодження хребта, м'язів та ін. Перші кроки в ділянці клітинної терапії вже зроблено.

Завершила першу сесію доповідь сходовознавця Марини Кравець „До аналізу ідеологічного виправдання анексії кримського ханату Російською імперією у XVII ст.”. У світлі нинішньої російської анексії Криму, зазначила доповідач, особливо актуальним видається дослідження передумов та виправдань Росією її першої анексії Кримського ханату в 1783 році. Свої дії Росія виправдовувала старими релігійними аргументами, представляючи татар як споконвічних ворогів російського православного світу, хоча на той час набіги кримських татар за невольниками вже цілком припинилися.

Друга сесія, яку проводив д-р Василь Сидоренко, була присвячена 100-літтю утворення Українських Січових Стрільців (УСС) і включала три доповіді. В доповіді „Людкевич і січове стрілецьтво” музиколог д-р Дагмара Турчин-Дувірак розповіла про різноманітні зв'язки видатного галицького композитора з провідними організаціями та про ті твори, які він писав в 1910-их роках на замовлення юнацьких товариств „Січ” і „Сокил”, що в 1914 році склали кадрову основу Січового стрілецьтва. На думку, Д. Турчин-Дувірак, композиторська діяльність Станіслава Людкевича, що широко розгорнулася в 1900-1910-их роках, була тим музичним підґрунтям, на якому потім зформувалася стрілецька пісня.

Виступ Любови Василів-Базюк був присвячений повстанню в Підволочиськах 2 лютого 1918 року і трагічній долі Дмитра Задубери. За її дослі-

дженням, Д. Задубера, родич доповідачки по материній лінії, виїхав до США, де здобув військову освіту, а повернувшись додому, під час Першої світової війни, записався до Легіону УСС, брав активну участь у повстанні 2 листопада 1918 року, пізніше був старшиною Української Галицької армії та брав участь в охороні уряду Симона Петлюри. У 1937 році він був арештований, засуджений і загинув. Про долю Д. Задубери Л. Василів-Базюк написала книгу „Крізь пекло вогню”, яку також можна було придбати на конференції.

Останню доповідь „Мистецька спадщина Українських Січових Стрільців” Христина Цурковська присвятила пам'яті свого діда – січового стрільця. Січові стрільці залишили багату мистецьку спадщину. Коли Бойова управа УСС створила пресову квартиру легіону, у ній об'єдналися письменники, поети, малярі, композитори, які додали до строю характерний головний убір – мазепинку, проектували відзначки, прапор і герб, видавали часописи „Червона калина”, „Самохотник”, малювали дотепні карикатури, створювали чудові пісні. З усіх мистців доповідач вибрала трьох талановитих малярів, творчість яких проілюструвала численними репродукціями їх творів. Осип Курилас – реаліст-романтик, малював карикатури, поштівки, а по війні творив портрети, пейзажі та ікони. Іван Іванець відзначився майстерністю у зображенні коней і батальних сцен. В 1945 році він був заарештований радянськими органами і помер в Сибіру, понад 700 його робіт були знищені. Юліан Буцманюк під час війни працював ілюстратором, фотографом, репортером, а по війні найбільше прославився чудовими розписами церкви Василян у Жовкві. Після Другої світової війни емігрував до Канади і розписував церкву св. Йосафата в Едмонтоні.

Конференція НТШ зібрала численну громаду, що взяла активну участь в обговоренні доповідей. Голова організаційного комітету Ірина Микитюк виступила на початку конференції з вступним словом, а на початку другої сесії – з короткою історичною довідкою про Легіон УСС. Учасників конференції вітала голова НТШ в Канаді д-р Дарія Даревич.

2015 SCOPE GROUP TOURS

PRAYER FOR UKRAINE
Paris and Lourdes
Under the auspices of Rt Rev. Borys Gudziak
Date: May 13-20, 2015 (8 days \$2390)
REGISTRATION DEADLINE: MARCH 15

SCANDINAVIA - Norway and Sweden
Bergen, Flam, Oslo, Tallberg, Stockholm
Plus: Voss, Myrdal, Fjord Cruise, Dalarna
Date: June 4 -13, 2015 (10 days \$3795)
REGISTRATION DEADLINE: MARCH 15

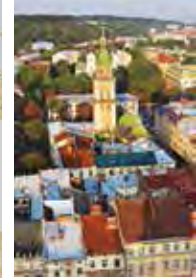
BEST OF UKRAINE
Kyiv and Lviv
Tour 1: June 24 - July 1
Tour 2: July 15 - July 22
Tour 3: Aug. 5 - Aug. 12
Tour 4: Sept. 9 - Sept. 16
(8 days \$1290)

MINI UKRAINE
Kyiv, Lviv, Yaremche, K.Podilsky
Plus: Iv. Frankivsk, Bukovel, Kolomyia, Chernivtsi, Zarnavitsia
Tour 1: June 24 - July 6
Tour 2: Aug. 5 - Aug. 17 (13 days \$1850)

UKRAINE + ROMANIA
Lviv, Zarnavitsia, K.Podilsky, Chernivtsi, Sucevita, Sighisoara, Bucharest
Plus: Moldova, Voronets, Dracula Pass
Date: July 17 - July 28 (12 days \$2090)

UKRAINE + POLAND
Lviv, Krakow, Wroclaw, Gdansk
Plus: Przemysl, Auschwitz, Salt Mines, Poznan
Date: Aug. 7 - Aug. 18 (12 days \$1890)

GREECE + ISLAND CRUISE
Athens (3) - Cruise (7) Athens, Istanbul, Kusadasi, Santorini, Crete, Rhodes, Chios
Date: Sept. 8 - Sept. 19 (12 days \$2950)

RATES INCLUDE: Land Services - twin basis; sightseeing tours + entrance fees, transfers, guides, tour director and meals as specified on website.

www.scopetravel.com

201.463.4656 scope@scopetravel.com

Історик розповів про кривди українців у Польщі

Дарма Турчин-Дувірак

ТОРОНТО. – 21 листопада 2014 року заля Пластової домівки ім. Гуцуляків була переповнена людьми, які слухали доповідь українського історика з Польщі Богдана Гука „Чи можлива постколоніальна інтерпретація історії України?”.

Б. Гук народився у північно-східній частині Польщі, куди депортували його батьків під час акції „Вісла”, захистив магістерську працю у Варшавському університеті, був редактором журналів „Зустрічі”, „Сон і думка”, „Інформатор Закерзоння”, творцем інтернет-проекту „Aprokryf Ruski”. Головна ділянка праці Б. Гука як історика-дослідника – збирання та публікація документів українського антикомуністичного руху опору і долі українського населення у Польщі в 1944-1947 роках. Він є редактором п'яти україномовних томів серії „Закерзоння. Спогади вояків УПА”, ряду інших видань.

У своїй доповіді Б. Гук обґрунтував доцільність теорії постколоніалізму, яка дозволяє глибше дослідити стратегії влади, стратегії опору колоніалізму та механізми залежності влади від власних підлеглих. Б.

Учасники та організатори вечора (зліва): Євген Ладна, Дарія Даревич, Богдан Гук, Роман Колос, Андрій Ротко, Богдан Дуда.

Гук вибрав проблеми, що пов'язані з українсько-польськими взаєминами.

Перша проблема: чи в ранньомодерний час давні українці мали можливість авторепрезентації та хто на Україні промовляв (своїм або не своїм голосом)? Як довів доповідач, після Люблінської унії 1569 року, коли вся Україна увійшла до складу Польського Королівства, українська шляхта стала частиною польського колоніального апарату насильства над нешляхтою – селянами, міщанами, купцями.

Проблема друга: чому Михайло

Грушевський, імітуючи голос українського народу, сам цього голосу не чув? На думку Б. Гука, на сторінках „Історії” М. Грушевського український народ є певним ідеальним уявленням, фікцією, а не реальністю. Вина в цьому не самого М. Грушевського, а його епохи: в той час в Європі ще не вміли писати про підпорядкованих, історію мали лише держави-переможці та їхні владні верстви.

Третій сюжет доповіді: що і як приховує Польське Королівство? Заміна Речі Посполитої на Польщу

призвела до зміни багатонаціональної держави на етнічну країну самих поляків, де українсько-руська меншина сприймалася як варвари, яких треба або колонізувати, або знищити як таких, що загрожують культурній, цивілізаційно вищій польській нації. Масові вбивства українського населення в селах Павлокома, Верховини, Завадка Морохівська, Пискоровичі, Сагринь, Шиховичі, Гораєць, Люблінець Старий і Новий, врешті, Терка, де живцем в дерев'яній хаті було спалено 30 людей, – всі ці злочини були скоєні польськими військовими формуваннями, і за них і досі ніхто не відповів і не поніс кари.

Доповідь Б. Гука викликала безліч запитань та вилилась у палку дискусію. Присутніми висловилися про необхідність перекладу книги Б. Гука „Україна. Польське серце тьми” англійською мовою, щоб голос тих, яким було завдано непоправної історичної кривди, був нарешті почутий у світі.

Доповідь Б. Гука організували Наукове Товариство ім. Шевченка в Канаді та Об'єднання лемків Канади, а його приїзд та перебування в Торонто спонзорували Кредитова спілка „Будучність”, Об'єднання українців „Закерзоння”, низка фірм та приватних осіб. Представляв гостя і провадив вечором Євген Ладна.

Добрий крок...

(Закінчення зі стор. 1)

лежності України, її територіальній цілісності. Цілісність вже втрачена.

У цій двоїстій ситуації українському державно-політичному провідові не залишається нічого іншого, як діяти обома руками – мирною рукою Президента П. Порошенка, яку підтримує неготова до інших варіантів Європа, і рукою, котра повинна відповідним чином прийняти російський збройний виклик Україні.

Депутати зі своєю постановою від 27 січня – десь посередині: російський агресор названий агресором, Україна долучилася до міжнародних економічних санкцій проти Росії. Але не більше. Пропозиція Прем'єра Арсенія Яценюка оголосити власне українські санкції проти щонайменше 200 російських компаній і майже 1,000 фізичних осіб не знайшла підтримки в депутатській коаліції. І річ тут не стільки у „мирному” впливі П. Порошенка, скільки у все ще чинній економічній залежності України від Росії, зокрема в галузі енергоносіїв, в постачанні

російського палива для українських атомних станцій, а також у торгівлі в межах Співдружності незалежних держав (СНД), членства в якій, хоч воно тільки асоційоване, Україна досі не змогла позбутися.

А як же друга українська „рука” котра мусить у цей самий час міцно стискати зброю? Адже не виглядає, що В. Путін від України відступить. І не виглядає, що його зупинять європейські санкції чи навіть тотальна європейська ізоляція.

Коли 28 січня Парламентська асамблея Ради Європи позбавила російську делегацію права голосу і права участі в керівних органах асамблеї, допоки Росія не виведе свої війська з України, допоки не скасує анексію Криму, не звільнить українську полонянку-героїню Надію Савченко, – російська сторона „grimнула дверима”, заявивши, що не повернеться до Страсбургу до кінця 2015 року. В. Путін певний, що може не рахуватися з об'єднаною Європою, певний, що вона не така об'єднана, як це значить формально, певний, що в Європі досить проросійських сил і проросійських країн, і що Європейський союз вже не має сили на жорсткі і справді результа-

тивні санкції. На руку В. Путінові – різні внутрішні проблеми в ЕС, економічні і політичні, зокрема прихід до впливу у Греції лівої партії. Світова преса вже звернула увагу на особливо теплу дружбу між російським ідеологом євразійства та імперського реваншизму академіком Олександром Дугіним і новим Міністром закордонних справ Греції Нікосом Котзіасом.

Тому В. Путін, як то кажуть в народі, пустився берега, зробивши найгірший вибір для Росії з усіх можливих – протиставлення себе решті світу і невпинну зовнішню агресію. Політичні експерти сходяться у висновку, що Кремль стоїть перед близьким крахом, і дуже важливо, щоб це вчасно зрозуміла Європа. „Захід нічого не може зробити, щоб попередити невідворотний занепад путінського режиму в Європі, – цитує „Голос Америки” (28 січня) професора-політолога з Ратгерського університету Олександра Мотиля. – Але Захід здатний чимало зробити, щоб обмежити шкоду від зміни режиму в Росії. Для цього необхідно активно підтримувати Україну та інші держави, яким загрожує Росія. Тим самим можна

стримати нестабільність в Росії”.

Є також інші припущення. Зокрема щодо того, що Китай, котрий все більше набуває рис геополітичного суперника Америки, дуже ймовірно, схоче посприяти Москві, зокрема фінансово, у її протистоянні з Заходом.

Як би там не складалося довкола України, вона мусить сама бути готовою до ефективного відсічі агресорів. Готовою не тільки збройно, але й волею і духом національно свідомого українства. Ця воля і цей дух можливі лише в одному випадку – у випадку цілковитої довіри народу до своєї влади. Особливо – в умовах війни. Що не все з цим в порядку, свідчать все частіші відмови українських молодих людей від служби в зоні Антитерористичної операції, і також від призову на дійсну військову службу. Цими днями російська Державна Дума на пропозицію В. Путіна спеціально змінила імміграційний закон – аби громадяни України призовного віку мали можливість уникнути призову, емігрувавши в Росію.

Чому знаходяться такі серед української молоді, – на цю тему поміркуємо наступного разу.

Кордон, про який...

(Закінчення зі стор. 2)

огляду на відсутність грошей у державному бюджеті, інвестиції в переходи (а комісія порахувала і точно визначила їх вартість) мали б профінансувати зацікавлені в тому місцеві органи самоврядування (гміна, повіт або воєводство – Люблінське і Підкарпатське). Додаймо, що згадані органи самоврядування вже давно декларували готовність навіть самі з власних фондів побудувати пішохідні пункти пропуску, тільки б уряд дав їм таку можливість. Офіційні звернення з цього приводу робили, зокрема, місто Тересполь і Томашівський повіт.

Від моменту ухвалення зазначеної постанови Комісії з питань управління державним кордоном минуло більше року. Влітку і восени 2014

року я, як кореспондент „Дзеркала тижня” вирішив запитати у представників місцевого самоврядування, якого стосується ця постанова, як вони до неї ставляться. Тобто чи скористаються можливістю й побудують за власні фонди, у співпраці з урядом, інфраструктуру пішохідного переходу? Чи вважають таке рішення неправильним і офіційно домагатимуться, щоб інвестиції було виділено з центрального бюджету?

Результат – дуже цікавий. Мої співрозмовники – керівники міста Тересполь, Томашівського повіту, гміни Любича Королівська та управління воєводств Підкарпатського і Люблінського – з подивом зізналися, що про таку можливість чувають уперше від мене. „Ми вже кільканадцять років пропонуємо польському урядові самотужки інвестувати в пішохідний коридор. На жаль, досі не маємо ніякої відповіді”, – сказав секре-

тар міста Тересполь Юзеф Падеревський. „Ми не знаємо про цю постанову. Ані воєвода, ані Міністерство внутрішніх справ не зверталися до нас з інформацією, що таку постанову було прийнято, тим паче не зверталися з запрошенням до розмови про спільну реалізацію пішохідного коридору Гребенне-Рава-Руська”, – підтверджує Ришард Острівка з управління Томашівського повіту.

У грудні 2014 року „Watchdog Polska” офіційно звернувся до прем'єра Є. Копач з пропозицією не приховувати інформацію про кордон, тим паче що наслідком такої політики є згадані вже проблеми з запровадженням пішохідного руху в дорожніх пунктах пропуску. Аналогічне звернення польському прем'єрові подали євродепутати Е. Лукацієвська та Кристіна Либацька.

Згадані проблеми стосуються питання, щодо якого немає супере-

чок. Є конкретне рішення польського уряду: ми за побудову чотирьох пішохідних пунктів пропуску, за умови, що місцеве самоврядування їх профінансує. Місцеве самоврядування вже давно виступає за таку можливість. Справа вже другий рік не може зрушити з місця, власне, через непрозорість дій польської адміністрації, через небажання публікувати у Бюлетені публічної інформації документи щодо своєї діяльності. Отже, якась державна комісія, про яку ніхто нічого не знає, приймає дуже доленосне рішення, якого всі чекають, – і воно не виконується, бо уряд Є. Копач (як і попередні кабінети) не інформує про нього.

(„Дзеркало тижня”, 23 січня)

Якуб Логінов – власний кореспондент кийського тижневика „Дзеркало тижня” у Польщі.

НОВІ ВИДАННЯ

Спогади про боротьбу за людські права

ЕДМОНТОН, Альберта. – Нещодавно у Видавництві Канадського Інституту українських студій побачила світ книжка Христини Ісаїв „У боротьбі за права людини: спогади про захист дисидентів за радянських часів“, у якій від першої особи – безпосередньої учасниці тих подій, – розповідається про діяльність західних неурядових організацій та спроби їхніх активістів надати допомогу українським дисидентам і громадським діячам в СРСР у 1970-1980-их роках. Передмову до цього видання написав Богдан Нагайло.

У своїх яскравих та багатих на маловідомі факти спогадах Х. Ісаїв з власного досвіду розповідає про захист прав людини після укладення Гельсінкської угоди, висвітлюючи події цього буремного періоду української історії.

Розповідь розпочинається з участі Х. Ісаїв у праці організації „Амнесті інтернешенел“, з 1973 року, та описує її діяльність в Комісії прав людини при Світовому Конгресі Вільних Українців, що намагалася боротися за свободу та дотримання прав людини в Україні за часів СРСР. Саме в період 1970-их років культурне та національне життя в Україні, розбуджене „відлигою“ початку 1960-их років, опинилося під жорстокими репресіями та утисками з боку радянської влади. Проте, завдяки праці таких активістів, як Х. Ісаїв, паростки свободи та демократії зійшли у Східній Європі.

У книжці детально зображено процес втілення у життя положень Гельсінкської угоди, подано аналіз впливу Західної політичної підтримки на демократичні процеси в СРСР,

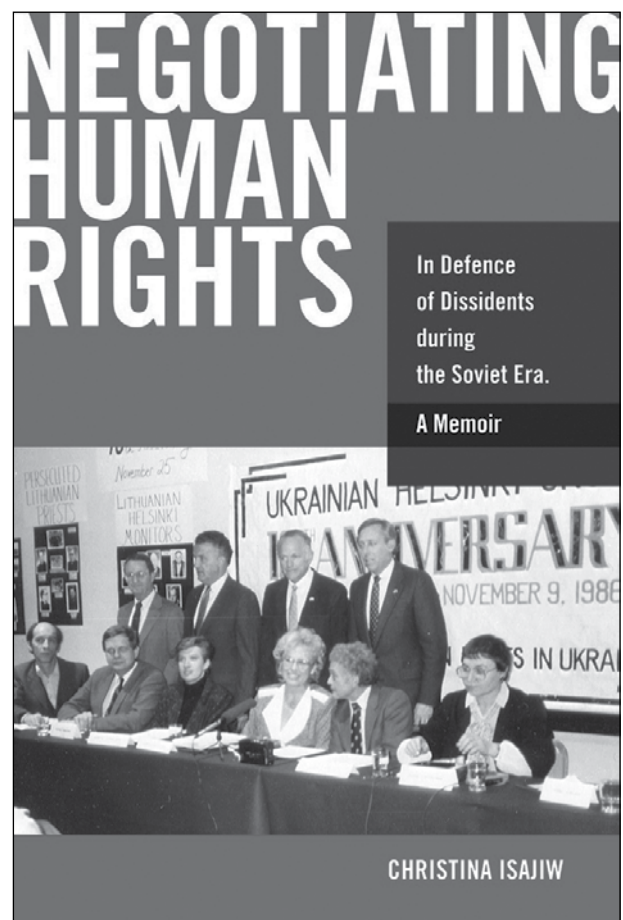
та представлено унікальний образ України перед поразкою комуністичної влади.

Рішення Х. Ісаїв написати ці спогади було викликане усвідомленням того, що, попри чималу кількість праць, написаних колишніми дисидентами та „в'язнями сумління“, бракує праць, створених тими, хто підтримував цих борців з комуністичним тоталітаризмом, перебуваючи у лавах неурядових громадських організацій. Її книжку можна вважати документальним свідченням революційних змін, які відбулися у світі внаслідок запровадження у дію положень Гельсінкської угоди, та свідчень відданості членів неурядових організацій справі боротьби за демократію і права людини у колишньому СРСР.

Водночас книжка „У боротьбі за права людини...“ є свідомою пошани та визнання з боку авторки Х. Ісаїв, які вона адресує всім своїм колегам, що разом з нею боролися за права людини, демократію та збереження національної ідентичності у всьому світі.

Х. Ісаїв є колишньою директоркою Комісії прав людини при Світовому Конгресі Вільних Українців (який зараз носить назву – Світовий Конгрес Українців). Понад 25 років вона займалася відстоюванням прав людини та захистом дисидентів у колишньому СРСР.

Книжку можна придбати у Видавництві КІУС за 34.95 дол. (паперова обкладинка та компакт-диск). Поза межами Канади всі ціни подаються у доларах США. Замовити можна через сайт видавництва www.ciuspress.com (оплата кредитною картою через захищений канал обміну фінансовою інформацією), електронною поштою (cius@ualberta).

Обкладинка книжки Христини Ісаїв

са), телефоном (780-492-2973), факсом (780-492-4967), та звичайною поштою: CIUS Press, 430 Athabasca Hall, University of Alberta, Edmonton, AB, T6G 2H8, Canada.

КІУС

Журнал, вартий загальної підтримки

ТОРОНТО. – 28 вересня 2014 року вийшло з друку нове видання „Ukrainian Literature: A Journal of Translations“ (Українська література: журнал перекладів), єдиний в світі журнал, присвячений виключно англомовним перекладам української літератури (том 4-ий, 2014). Зміст і повні тексти перекладів виставлені в інтернеті й доступні усім на сайті: www.UkrainianLiterature.org.

Серед значних творів в цьому числі журналу є переклад першої половини клясичного вже в історії української літератури роману Валеріяна Підмогильного „Місто“, про молодого селянина, що приїжджає у 1920-их роках до Києва; п'єси (драми-оперети, за визначенням автора) діяльного письменника Василя Махна „Coney Island“ (Коні-айленд); і чотирьох поетичних циклів Ігоря Калинця.

У цьому числі також відзначено 200-ліття Тараса Шевченка — вміщено декілька віршів Т. Шевченка в нових перекладах різних перекладачів.

Четвертий том журналу заслуговує на особливу увагу ще тим, що поява його рішуче заперечує можливість загибелі журналу, яка стала загрозою після несподіваної відмови спонсорів продовжувати фінансувати випуски журналу.

Журнал „Ukrainian Literature“ був створений в травні 2001 року старанням Лариси Залеської-Онишкевич, яка тоді очолювала НТШ в Америці, і Марти Тарнавської, тодішньої голови Видавничої комісії НТШ. З їхньою активною підтримкою НТШ видавало журнал як в електронному варіанті, так і в друкованій формі, дотримуючись узгодженого заздалегідь бюджету 15 тис. дол. (по 5,000 дол. річ-

но). Три числа появилися за цим договором в 2004, 2007, і 2011 роках (хоч третє число в друкованій формі НТШ відмовилося видати).

Влітку 2013 року, коли вже ішла праця над наступним числом, НТШ повідомило редактора журналу, що з огляду на фонди НТШ не буде далі фінансувати журнал. Здавалося, журнал був приречений на загибель. Але перекладачі і автори погодилися віддати свої твори без гонорарів, і після деяких змін у запланованому змісті журналу, робота не припинилася, й от тепер появилася четвертий том журналу без жодного спонсора.

„Але ця модель не спрацює на майбутнє,“ – пише Максим Тарнавський, редактор журналу, у своєму вступі до нового числа журналу. Професор М. Тарнавський, член Славистичного відділу Торонтського Університету, підкреслює низькі затрати на журнал і його відносно малу ціну. Майже весь бюджет журналу призначений на скромні гонорари для перекладачів і авторів (коли автори ще живі). Це часто йде на користь письменникам в Україні, які рідко мають заробіток з своїх літературних творів.

Поза тим, журнал, як вся література взагалі, дає читачеві змогу пізнати життя, людей, суспільство й культуру України. В цьому розумінні, журнал „Ukrainian Literature“ виконує роль культурного амбасадора України в англомовному світі. Ця функція особливо важлива сьогодні, коли Україна перебуває у дуже складній ситуації, але водночас і в центрі уваги міжнародної спільноти.

Журнал дає можливість письменникам в Україні промовити до читачів по всьому світі і заохочує перекладачів братися за перекла-

ди, які інакше не мали б де появилися. А найважливіше – „Ukrainian Literature“ дає читачам нагоду відчувати те задоволення, яке може дати лише пильно і якісно виконаний переклад цікавого літературного твору. З таких причин, пише проф. М. Тарнавський, журнал заслуговує

на фінансову підтримку для свого дальшого існування.

Повний перелік творів які вміщені в 4-му томі журналу: В. Підмогильний, „Місто“ (перша частина), переклад М. Тарнавського; Тарас Шевченко, три вірші, переклад Бориса Дралюка і Романа Коропецького; Володимир Винни-

(Закінчення на стор. 18)

Російський підприємець – проти Путіна

Левко Хмельковський

ПАРСИПАНІ, Нью-Джерсі. – 4 квітня і 3 жовтня 2014 року у „Свободі“ були вміщено повідомлення про акції протесту проти дій Президента Росії Володимира Путіна, які провів у Санкт-Петербурзі, Росія, підприємець, депутат муніципальної ради Дмитро Скурихин, який заснував у місті „Тумбу гласности“ і вивішував плякати з критикою дій Росії в Україні.

Коли їх зняла міліція, Д. Скури-

хин увесь день сидів біля плякату на захист України, тримаючи в руках Конституцію Росії, кримінальний і адміністративний кодекси. Уже наступного дня його авто таранив автомобіль місцевого прокурора, але без трагічних наслідків.

На початку нинішнього року авто Д. Скурихина з'явилося у місті з написом: „Скажи „Ні“ війні і воякам! Путіну і путинятам! Виродкам, які голоси купують! Дурням, які голоси продають! І, звичайно, брехунам теле- і радіоведучим“.

Дмитро Скурихин надіслав світлину до „Свободи“. Авто з гаслами покинуло курсує.

Українці протестували...

(Закінчення зі стор. 1)

ту, оскільки він послідовно підтримує дії Президента Росії Володимира Путіна проти України. Під час акції учасники роздавали летючки англійською та російською мовами, у яких зокрема значилося: „Наш протест не спрямований проти Маріїнської оркестри, чи театру, де відбувається цей концерт. Але Гергієв відверто підтримує Путіна і його вторгнення в Крим та Україну і ми йому висловлюємо свій протест“. Люди охоче брали летючки, надруковані за спонсорства Українського Народного Союзу.

Голова управи культурного центру Майо Джозеф Гореб пообіцяв роздати летючки артистам, а президент центру Алісон Ларена заявила, що стурбована протестом, але має надію на чемне поведження демонстрантів. Поліція того вечора була дуже чемною щодо протестантів, зупиняла авто, щоб вони перейшли вулицю.

У день акції Віліям Вестговен в місцевій газеті „Дейлі рекорд“ докладно розповів про суть протесту, навів висловлювання головного редактора газет Українського Народного Союзу Роми Гадзевич (якої лист до редакції появився в цій газеті день раніше), послався на голову повітового відділу Українського Конгресового Комітету Америки Михайла Козюпу, тож люди, йдучи на концерт, вже мали з газети уявлення про зміст акції.

Протест організував відділ УККА у повіті Моріс у співпраці з рядом інших організацій. Люди скандували гасла: „Росія! Геть з України!“, „Гергієв, додому!“ та інші, тримали саморобні плакати. У акції брали участь від Українського Народного Союзу перший заступник президента М. Козюпа, скарбник Рома Лісович та інші.

У 1937 році в будівлі нинішнього театру було відкрито кінотеатр, який діяв до 1987 року, після чого його продали під кіноконцертну залу, на основі якої завдяки праці багатьох місцевих добровольців, між ними Олександра Слободяника та Ляиси Крупи, виник „Комюніті-театр“. Нині – це „Mayo Performing Arts Center“.

29 вересня 1994 року в новому театрі відбувся перший концерт. Виступала оркестра Маріїнського театру з Ленінграду в Росії. На той час російський театр ще носив ім'я більшовицького провідника міста Сергія Кірова (насправді – Кострикова), а місту ще не повернули його назву Санкт-Петербург. Диригентом був В. Гергієв, а на фортепіані грав український піаніст О. Слободяник. Між присутніми були місцеві українці.

Минуло 20 років і театр знову запросив з нагоди цієї дати російську оркестру на чолі з В. Гергієвим. Він сказав, що присвячує концерт пам'яті О. Слободяника, який помер у 2008 році. Були виконані твори Петра Чайковського, Модеста Мусоргського, Родіона Щедрина. Але цього разу українці не прийшли до залі. Причиною стала не лише агресія Росії проти України, а й позиція самого В. Гергієва, котрий фактично поступився своїм покликанням талановитого диригента для жалюгідної ролі політичного союзника нинішнього російського диктатора В. Путіна.

Це вже не перший випадок, коли владні вельможі створюють довкола себе гурт наблизених служителів з мистецького світу. Таких прислужників мали усі більшовицькі провідники, має їх і В. Путін. Спокуса для артистів велика – з руки правителя вони дістають не лише почесні звання і державні нагороди, а й можливості щедрого фінансування своїх творчих проєктів. Самолюбство правителя теж лоскоче оточення не якихось посередніх виконавців, а відомих осіб з мистецького світу. До таких належить і В. Гергієв. Він народився у Москві, закінчив у Ленінграді консерваторію й відразу ж був помічений як талановитий диригент. За кордоном його визнали задовго до появи В. Путіна на політичній сцені.

Але новий провідник Росії пообіцяв „золоті гори“ і В. Гергієв спокусився. Саме він 6 лютого 2012 року став довіреною особою В. Путіна на виборах президента Росії. Саме він після переможної війни Росії проти Грузії 21 серпня 2008 року диригував оркестрою Маріїнського театру на головній площі здобутого росіянами

Морозного вечора перед театром у Моріставні. (Фото: Левко Хмельковський)

міста Цхінвалі. У промові перед тим концертом він схвалив агресію Росії, засуджену світом. Саме В. Гергієв 11 березня 2014 року підписав лист групи діячів культури Росії на підтримку загарбання Криму, у якому були такі рядки: „Ми твердо заявляємо про підтримку позиції Президента Російської Федерації по Україні і Криму“.

В. Путін визнав В. Гергієва своїм найближчим приятелем. Йому дали великі гроші на будівництво філії Маріїнського театру в Петербурзі, проведення ряду фестивалів. Звісно, не тільки В. Гергієв опинився серед слухняних прислужників В. Путіна. Йому догоджають солістка Анна Нетребко, музиканти Денис Мацуєв (він теж брав участь у концерті в Моріставні), Юрій Башмет, Володимир Співаков, але саме В. Гергієв поспішає з заявами на підтримку В. Путіна. І це не забувається: за оцінкою журналу „Форбс“ у 2012 році В. Гергієв став найуспішнішим музикантом Росії з доходом 16,5 млн. дол.

Проте безоглядна підтримка В. Путіна не минає без сліду: громадськість світу обурена позицією музиканта-апологета диктатора. Минулого року у Лондоні активісти вийшли перед його концертом на площу з плакатами „Гергієв підтримує війну в Україні“ і скандуванням „Ганьба!“. Протести були також у Мюнхені, коли В. Гергієва було запрошено на посаду диригента оркестра.

Громадські протести відбулися цього року в Нью-Йорку, в „Brooklyn Academy of Music“, „Carnegie Hall“, „Metropolitan Opera“ та в Університеті Мишиген у місті Ен-Арбор. 17 січня під час прем'єри опери „Іоланта“ в Метрополітен-опері на сцену вийшов Роман Торговецький з плакатом проти агресії Росії і позиції В. Гергієва та А. Нетребко – учасників прем'єри.

Після концерту в Моріставні В. Вестговен знову виступив у своїй газеті, докладно розповів про хід протесту, оприлюднив ряд світлин Карен Фусіто і зокрема навів ряд висловлювань.

Марта прийшла з батьками Оксаною і Михайлом Слабими, які переселилися в Нью-Джерзі зі Львова.

Нора Сармієнто-Леон (зліва) та Наталка Білаш вимагали мистецтва поза політикою.

Зірка Воронка з саморобним плакатом.

Іванка Лотошинська роздає листівки.

Аскольд і Максим Лозинські провадять співом на акції протесту.

ПАНОРАМА ЖИТТЯ В УКРАЇНІ

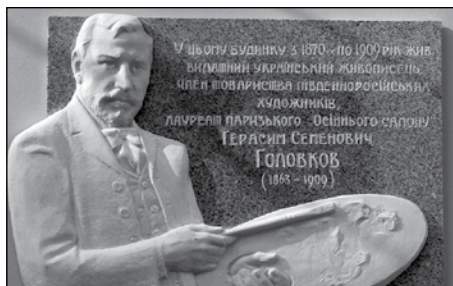
Вшанували пам'ять художника

Сергій Горицьвіт

ОДЕСА. – 25 жовтня 2014 року урочисто відкрито меморіальну дошку на честь художника Герасима Головка (1863-1909). Одеса пам'ятає і шанує своїх синів, які принесли їй славу європейського міста з високою освітою й культурою.

Серед них і член паризького „Осіннього салону“, лавреат Всесвітньої виставки в Мюнхені Г. Головок. Він закінчив Одеську малювальну школу й Академію мистецтв у Петербурзі. Навіть під час перебування за кордоном змальовував морське узбережжя, старі двори, околиці Одеси. Він народився в Одесі, а коли помер в одній з берлінських клінік, то був похований на Старому християнському цвинтарі Одеси.

В Одеському художньому музеї нині є найбільш цілісна колекція картин і малюнків майстра – понад 30 робіт. Минулого року на озна-

Одесити увічнили пам'ять про Герасима Головка меморіальною дошкою.

менування 150-річчя від дня народження художника відбулася презентація першої монографії про Г. Головка. Її підготував мистецтвознавець Володимир Кудlach, який ініціював установа меморіальної дошки на будинку, де народився й зростав Г. Головок. Автором рельєфного зображення став скульптор Олександр Коваль, а відливку виконав Аркадій Маршак.

Герасим Головок. „Рибальські човни у гавані“.

У селі Василя Симоненка

Валентина Шемчук

БІЇВЦІ, Полтавська область. – 8 січня в цьому селі відбулися урочистості, присвячені 80-річчю від дня народження видатного українського поета Василя Симоненка. Стояв 20-градусний мороз, але на ювілей зібралися численні шанувальники його таланту з Полтави, Лубен та інших міст і сіл України.

Під прапором України, з квітами й хоругвами, вони йшли селом до Симоненкової хати. На подвір'ї відбулося урочисте віче. Громадськість представляли обласне відділення Міжнародної організації „Жіноча громада“ та Шевченківський комітет. Опісля хода рушила в центр села до погруддя В. Симоненка, до підніжжя якого

лягли квіти.

В. Симоненко закінчив школу в селі Тарандинцях, куди майже за 10 кілометрів ходив пішки. До встановленої на фасаді школи ім. Василя Симоненка меморіальної дошки поклали квіти. У школі створено музей видатного випускника. Учні декламували його поезії, цьогорічним лавреатам районної премії ім. В. Симоненка вручили нагороди.

Урочистості продовжилися в Лубнах літературно-мистецьким святом „Я для тебе горів, український народе!“. Звучали вірші В. Симоненка й розповіді про життя земляка. Професійні та самодіяльні співаки виконували пісні на Симоненкові слова, місцеві автори презентували власні твори, присвячені поетові.

Біля рідної хати Василя Симоненка в селі Біївцях. (Фото: Анатолій Недавній)

Відкрили меморіальну дошку

Євген Цимбалюк

ЗДОЛБУНІВ, Рівненська область. – На фасаді школи, де у березні 1919 року Головний отаман військ Української Народної Республіки Симон Петлюра мав свій штаб, 25 січня з'явилася меморіальна дошка. Її відкрили в урочистій обстановці.

Джерело пробилось з-під землі

Євген Цимбалюк

ПРИВІЛЬНЕ, Рівненська область. – У селі на Свято-Троїцькому джерелі Архiepіскоп Рівненський і Острозький Іларіон Української Православної Церкви Київського патріархату вершив чин освячення води і першими благословив освяченою водою воїнів, котрі на Рівненському полігоні готуються до захисту України.

Про це джерело навесні 2011 року побачив сон настоятель Свято-Троїцького храму о. Віталій Яворський.

„Я побачив себе за селом біля озера, де були три особи в біло-

му одязі з українською вишивкою. Вони вказали місце, де затаїлося джерело. Вони звеліли: „Визволь його, облаштуй, зроби криницю, аби воно било на повну силу і служило людям“, – розповів священник. Він пішов до сільського голови, разом вирушили до побаченої у сні місцини. А там вода з-під землі, ніби з трьох рукавів витікала. Спільними зусиллями парафіян облаштували джерело, зробили під'їзд, щоб людям зручно було діставатися. Тиск води виявився таким потужним, що вода навіть важкого металічного ковша піднімала.

На новоявленому джерелі у селі Привільному.

Фундація Українського Вільного Університету

повідомляє, що

Річні Загальні Збори

Членів Фундації

відбудуться

у суботу, 28 березня 2015 року

у домівці ФУВУ при 136 2-га авеню, Нью-Йорк, Н. Й., на 5-му поверсі.

Пропонуємо наступний порядок нарад: відкриття, прийняття порядку нарад, прийняття протоколу з попередніх зборів, звіти голови та членів управи, звіт контрольної комісії, дискусія над звітами, уділення абсолютії, вибір нової управи, контрольної комісії та тростистів, схвалення бюджету на 2016 рік. Пригадуємо, що згідно з Статутом, участь члена у Річних Загальних Зборах є особиста, тобто мандатів не передається. Запрошуємо до участі членів, а також гостей зацікавлених діяльністю Фундації та Українського Вільного Університету.

Фундація УВУ

Вісті Фундації імені Івана Багряного Лютий 2015 року, ч. 173

В обороні української мови

Олексій Коновал

Фундація ім. Івана Багряного допомогла видати 6,000 примірників невеликої книги під назвою „Мововбивство і не тільки...“ Ігоря Грималюка з Тернополя для того, щоб показати українцям, як нищилась українська мова російськими поневолювачами. Русифікація не була самочинним процесом, а наслідком цілоспрямованої політики всіх російських режимів.

Подані у книзі факти базуються на наукових дослідженнях вчених мовознавців, істориків та енциклопедій, інтернету і преси. Ця книга, яку буде розповсюджувати „Просвіта“ по всій Україні, розрахована насамперед на зрусифікованих українців, які не знають реальних причин втрати ними

рідної мови, та українців, які розмовляють суржиком. Вона буде також корисною тим громадянам України, які люблять, цінують і борються за відродження і утвердження прекрасної, багатой української мови. Українська мова своїм корінням сягає у Трипільську культуру і є одною з найдавніших мов у світі. Вона, за визначенням вчених-лінгвістів, належить до числа найкращих мов в Європі, якщо брати до уваги милозвучність, співучість та необмежений лексичний потенціал.

Українську мову протягом багатьох століть намагалися знищити поневолювачі України, а особливо російські уряди. Росіяни прикладали всі старання, щоб замінити її російською, яка на десятки століть є молодша від української. В

книзі розповідається про підступні і насильницькі методи, якими нищилась українська мова і українська нація. І українці, понівечені, залякані геноцидом, голодом, терором, розстрілами та засланнями, рятуючи своє життя й життя рідних, зрікалися материнської мови і починали говорити російською мовою, мовою загарбників.

Дехто в Україні можливо буде обурюватися, чому автор вживає слова Московія, московіт, москаль. Ці слова – не образливі, це наукові терміни, якими називали північно-східні від України землі народів, що об'єдналися у Московське князівство. Назва „москаль“ не є образливою для росіян, вона є такою, як для українців „русин“. Слово „москаль“ походить від назви народу, який жив у басейні ріки Москва. Цих людей колись називали москалі. В цьому слові один приголосний звук „в“

редукувався і залишилась донині назва „москаль“.

Автор книги І. Грималюк за освітою біохімік, учитель, автор кількох підручників з хемії. Але одне з його захоплень – мова. Ще в студентських роках він цікавився слов'янськими мовами і народами та збирав друковані матеріали про їх виникнення та розвиток. А взявся до написання цієї книги через особливий цинізм та брутальність доморощених первертнів, манкуртів типу колісниченків, табачників та п'ятої колонни, які ще й далі засідають у Верховній Раді України й говорять чужою мовою, мовою поневолювача України.

Чому не зробити так, як в інших державах: якщо ти не знаєш державної мови, то не можеш бути вибраний до уряду й не можеш бути членом даної держави?

Провідники Росії не змінилися

Олексій Коновал

Президент Росії Володимир Путін наказав росіянам Криму та своїм військам загарбати український Крим та озброїв російських терористів на сході України, щоб приєднати ті частини України, де є багато росіян, до Росії, як нові російські республіки. Для провідників Московщини-Росії та його народу прибільшення своєї території загарбанням земель своїх сусідів стало нормальною річчю. Намагання російських урядів поневолювати сусідні народи росіяни завжди виконували з приємністю, без жадних засторог. Відношення Росії чи давньої Московщини до України не змінилися протягом багатьох століть.

В 1169 році московсько-суздальський князь Андрій Боголюбський своїм військом здобув Київ, зруйнував і спалив його, пограбувавши Десятинну церкву та собор св. Софії, забравши з них всі ікони, дорогі ризи, церковні книги та всі дзвони.

Після підписання військового договору гетьманом Богданом Хмельницьким з Московщиною, який мав різні клопоти з Польщею, почалося ще більше лихо Україні. Підписаного договору Москва не дотримувалася, фальшувала його та змінювала на свою користь.

Коли гетьман Іван Мазепа вирішив, що час Україні відірватися від „старшого брата“ – Москви, російське військо князя Олексія Меншикова 1708 року окупувало його столицю Батурин, вирізало повністю усіх мешканців, понад 20 тис. осіб, а місто спалило, включно з п'ятьма церквами.

В 1768 році на Правобережній Україні Іван Гонта та Максим Залізняк підняли повстання проти польської шляхти, яка поневолювала людину України. Те повстання – Коліївщина проти кріпацтва турбувало й царицю Москові Катерину II. Вона домовилася з польським королем, що, в свій спосіб допоможе їм. Вона вислала велике військо ніби на поміч повстанцям, своїм право-

славним братам. Як російське військо прийшло на „допомогу“, провідники його покликали провідників Коліївщини на бенкет. На тім бенкеті були схоплені провідники повстанців, а російське військо оточило загої. І. Гонтю віддали полякам, які після катування його знищили. М. Залізняка заслали на Сибір.

1775 року російське військо оточило Запорізьку Січ, кошового Петра Калнишевського ув'язнили й заслали на довгочасне ув'язнення на Соловки, де тримали його в маленькій келії 25 років. Запорізьку Січ зруйнували, а все майно забрали собі.

Пізніше, в XIX ст., почала Московщина різним указами русифікувати Україну. Емським та Валуївським указами заборонили друкувати й поширювати книги українською мовою. Також заборонили навчання в школах та виступи театральних груп українською мовою. Заборонили новонароджених дітей називати українськими іменами, а священникам говорити проповіді в церквах українською мовою. Сенат Росії оголосив україномовну культуру й освітню діяльність шкідливою.

Прийшли роки російсько-комуністичної влади, але тиск на Україну, її русифікація не зменшилися. В 1929 році розпочато „розкуркулювання“, відбирання в українських селян землі та господарств. Багато родин вигнано з хат, а господарів арештовано й вивезено на заслання. В 1932 році Москва вимагала, щоб селянство України, колгоспники й одноосібники, здали державі 8 млн. тонн зерна. Хоч Україна становила невелику частину Радянського Союзу, з неї вимагали більше харчів, як з Росії та інших радянських республік, узятих разом.

Щоб цей наказ був виконаний, Москва призначила своїх людей, так званих тисячників – росіян. Спершу прислано в Україну з Ленінграду та Москви 60 тис. комуністів на посади голів колгоспів та на інші посади в Україні. Пізніше ще прислали 112 тис. комуністів та комсомольців з Росії, а їх зверхником настановили сибіряка-росіянина Петра Постишева. І їх старанням в 1933 році було проведено Голодомор в Україні, від якого умерло близько 10

Дописи і листи
до Фундації ім. Івана Багряного,
членські внески і пожертви
просимо посилати на адресу:

Bahriany Foundation
19669 Villa Rosa Loop
Fort Myers, FL 33967

Сторінку редагує Олексій Коновал

млн. українських селян. Після того пішли арешти, заслання, розстріли відомих українських письменників, поетів, науковців та інших відомих осіб. Не краща доля випала й литовцям, латишам, естонцям, чеченцям, абхазцям, татарам та іншим поневоленим націям, яких радянська влада знищувала, вислала на Сибір, а на їх місце, в окуповані країни, населяла росіян. Тому й тепер в кожній країні, що стала незалежною державою, а була частиною СРСР, так багато росіян, за яких так турбується В. Путін.

Щиро дякуємо за підтримку Фундації!

Від часу появи попереднього числа сторінки Фундації ім. Івана Багряного прислали пожертви такі особи: 4,000 дол. – **Віра і Богдан Боднаруки** для Товариства української мови; 1,100 дол. – **Маруся та Іван Гнипи** (з них 1,000 дол. для сиріт Дніпропетровська та 100 дол. для потреб часопису „Бористен“); 1,000 дол. – **Олександр Полець** на видання книги Галини Могильницької „Міфотворчість як обґрунтування історичного мародерства“; 300 дол. – **Оля і Василь Карпенки** (з них 200 дол. для українського війська, 50 дол. для сиріт, 30 дол. на пресфонд „Бористену“ та 20 дол. для передплати журналу в Україні); по 250 дол. – **Українська євангельська церква в Юніоні**, Нью-Джерзі, для сиріт та **Євген Макар**; 225 дол. – **Марія Товстоїт** (з них 200 дол. на книгу Галини Могильницької та 25 дол. на потреби Фундації); 200

дол. – **Ніна Сакун і Анна Трагім** для української армії; 150 дол. – **Софія Петруша** (з них 100 дол. на пресовий фонд часописів „Бористен“ та „Наша Церква – Київський патріархат“ та 50 дол. для сиріт); по 100 дол. – **Дарія Самотулко** на пресовий фонд газети „Літературна Україна“ та **Марія Сулківська** (з них по 50 дол. для війська та Фундації); 60 дол. – **Ярослава Гірна** для українських вояків; по 50 дол. – **Люба Жура та Оля і Петро Матули** на видання книги Галини Могильницької; 25 дол. – **Володимир Корнієнко** в пам'ять своїх батьків.

Управа Фундації щиро дякує всім жертводавцям й прохає й далі підтримувати Фундацію своїми пожертвами, щоб вона могла допомагати пресі України, сиротам, видавництвам та тим, що борються зброєю і словом проти російських терористів, що хочуть загарбати територію України.

ARKA

Нитки, тканина до вишивання,
писанкові прибори, касети, відео-
касети, CD, шкільні книжки, хустки,
кераміка, різьба.

89 East 2nd St., New York, NY 10009

Tel.: (212) 473-3550

Друкарня

COMPUTOPRINT Corp.

Established 1972

Clifton, New Jersey

виконує друкарські роботи:

- книжки (в твердій і м'якій оправі)
- журнали (з експедицією, або без)
- канцелярські друки
- весільні запрошення (в укр. і англ. мовах)

**Ваші замовлення виконуємо
сумлінно, скоро і на час та
з 40-літнім досвідом!**

973-574-8800

Fax: 973-574-8887

e-mail: computopr@aol.com

**Це найкраще місце для
збереження ваших
ощадностей!**

Інтернет: www.sumafcu.org

**Зима – чудова пора для відпочинку! Перевірте свої
заощадження. Чи відомо Вам, що у Кредитівці СУМА
Йонкерс найвищі відсотки? Порівняйте зі своїм банком!
Якщо за \$10,000 на рік одержуєте менше,
ніж \$215, то зайдіть до нас.**

Наприклад: за \$10,000 банки виплачують річні
дивіденди від \$5 до \$90 на рік ☹

Порівняйте з нашими: від \$75 до \$215 ☺

Не думайте довго, відвідайте нас!

Наші відсотки по позичках теж кращі, ніж у сусідніх банках.
Телефонуйте 914-220-4900.

Головне Бюро

125 Corporate Blvd
Yonkers, New York 10701
Tel: 914-220-4900
Fax: 914-220-4090
1-888-644-SUMA

E-mail: memberservice@sumafcu.org

Філія в Йонкерсі

301 Palisade Ave
Yonkers, NY 10703
Tel: 914-220-4900
Fax: 914-965-1936

E-mail: palisade@sumafcu.org

Філія в Спрінг Валі

16 Twin Ave
Spring Valley, NY 10977
Tel: 845-356-0087
Fax: 845-356-5335

E-mail: springvalley@sumafcu.org

Філія в Стамфордї

39 Clovelly Road
Stamford, CT 06902
Tel: 203-969-0498
Fax: 203-316-8246

E-mail: stamford@sumafcu.org

Філія в Нью-Гейвен

555 George St.
New Haven, CT 06511
Tel: 203-785-8805
Fax: 203-785-8677

E-mail: newhaven@sumafcu.org

За підтримки й спонсорства
ФЕДЕРАЛЬНОЇ КРЕДИТОВОЇ КООПЕРАТИВИ «САМОПОМІЧ» у НЬЮ-ЙОРКУ

Український хор в Нью-Йорку

«ДУМКА»

ЛАУРЕАТ ПРЕМІЇ ІМ. МИКОЛИ ЛИСЕНКА

ВАСИЛЬ ГРЕЧИНСЬКИЙ – мистецький керівник і диригент
Лариса Гутнікевич, Наталія Ващенко – фортепіанний супровід

запрошує на ЮВІЛЕЙНИЙ КОНЦЕРТ 65-ЛІТТЯ ХОРУ
з нагоди вшанування ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

за участю
Хору «Прометей» (Філядельфія)
Роман Кучарський (диригент)
Ірина Пелех Зварич (фортепіанний супровід)

НЕДІЛЯ, 8 БЕРЕЗНЯ 2015 РОКУ,
о 2:00 ГОД. ПО ПОЛУДНІ
The Great Hall at Cooper Union
7th Street and 3rd Avenue

У концерті беруть участь відомі виконавці:
Людмила Джой-Васута (сопрано)
Оксана Кровицька (меццо-сопрано)
Адам Клайн (тенор)
Олег Чмир-Опалинський (баритон)

Квитки можна придбати заздалегідь:
Крамниця «Сурма» (11 E 7th St), Товариство «Самопоміч» (98 Second Ave),
Емілія Літепло (917)301-8355, а також через вебсайт: dumka.org

Подбайте про Ваше завтра вже сьогодні!
**Відкрийте рахунок
 ІРА,**
 щоб забезпечити своє
 майбутнє без турбот.

Нові вищі відсотки!
3.30% АРУ*

Пенсійні рахунки є забезпечені до 250,000 тис. доларів Державною Адміністрацією Кредитових Спілок - NCUA.

САМОПОМІЧ НЬЮ ЙОРК ФЕДЕРАЛЬНА КРЕДИТОВА КООПЕРАТИВА

Завжди професійна, конфіденційна та ввічлива обслуга.

ГОЛОВНЕ БЮРО: 108 SECOND AVENUE NEW YORK, NY 10003 TEL: 212-473-7310 FAX: 212-473-3251

Вигідно розташовані філії:

КЕРГОНКСОН:

6329 Route 209
 Kerhonkson, NY12446
 Tel: 845-626-2938
 Fax: 845 626-8636

ЮНІОНДЕЙЛ:

226 Uniondale Ave
 Uniondale, NY 11553
 Tel: 516 565-2393
 Fax: 516 565-2097

АСТОРИЯ:

32-01 31st Street
 Astoria, NY 11106
 Tel: 718 626-0506
 Fax: 718 626-0458

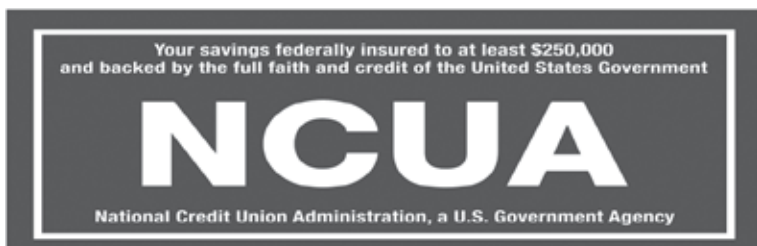
ЛІНДИНГІРСТ:

225 N. 4th Street
 Lindenhurst, NY 11757
 Tel: 631 867-5990
 Fax: 631 867-5989

ЕЛЕКТРОННА ПОШТА:
 Info@selfreliancenyc.org

ІНТЕРНЕТ:
 www.selfreliancenyc.org

**Поза Нью Йорком дзвоніть
 безкоштовно:**
 1-888-SELFREL

*APY - Відсотки у річному відношенні з нараховуваною дивідендою. Дивіденда - 3.25% нараховувана денно може бути змінена без попередження.

Женева проти...

(Закінчення зі стор. 5)

критикував Росію в ООН понад 20 разів, накладав значні санкції, уникав Росію на зустрічах G-8, соромив Росію на G-20 в Австралії (до яких Росія, в першу чергу, ніколи не повинна була бути запрошена), уникав Росії останнім часом в Давосі. Проте Росія залишається зарозумілою і не кається. Єдине рішення полягає у визнанні, що Росія є країна-міжнародний терорист і використовувати всі інструменти, які є в розпорядженні Заходу, щоб перемогти Росію в Україні.

Зарозуміла і непокаянна Росія, страждаючи на економічний спад у висліді санкцій, усе ж небезпечна. Навіть ефективні санкції займуть дуже багато часу, щоб поставити Росію на коліна. Ізгой військової

поразки є набагато більш податливим і Росія зможе вилікуватися в кінцевому рахунку. Цей спрощений підхід принесе користь також російським людям. Ніхто не пропонує вести себе як Росія, чи розв'язувати війну проти неї. Російський народ буде менше страждати в довгостроковій перспективі, якщо їх автократичні і олігархічні провідники тепер втраять більше. Це вимагає негайного і серйозного озброєння і узгодження у військовому плані з Україною, в тому числі надання Україні карти в НАТО. Росія експортувала тероризм протягом останнього року і, навіть більше того, хаотичні обстріли призвели до загибелі цивільних осіб в автобусах, ринках і будинках в Україні. Росія ніколи не здається. Вона повинна бути підкорена в Україні.

Випадок Н. Савченко є яскравим прикладом того, хто є ворогом насправді.

Нью-Йорк

ПОШУК ПРАЦІ

Жінка з України пошукує працю без проживання, по догляду за особою похилого віку.

Тел. 862-371-7289. Наталка

ЮРІЙ Б. КОРДУБА
Адвокат

Emphasis on Real Estate, Wills, Trusts and Elder Law

Ward Witty Drive, P.O. Box 249, Montville, NJ 07045
Hours by Appointment! Tel. (973) 335-4555

ФУНДАЦІЯ
УКРАЇНСЬКОГО
ВІЛЬНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ

ЗАСЛУГОВУЄ НА ВАШУ
ВСЕБІЧНУ ПІДТРИМКУ!

Ukrainian Free University
Foundation, Inc.
P. O. Box 1028, New York, NY 10276

Інтенсивні Курси Англійської Мови

Всі рівні володіння мовою • Англійська мова для підприємництва
Вдосконалення вмінь писати і читати • Підготування до іспиту TOEFL

Повний вибір курсів Apple iMac Photoshop та Office for Mac
"English through the Arts" - Центр Діяльності

Spanish-American Institute

служить міжнародним студентам на Times Square від 1955 р.

215 West 43 Street, Times Square, NY 10036

Тел.: 212-840-7111 • Факс: 212-719-5922

Info@sai2000.org • www.sai2000.org

SKYPE: StudentClub • www.FaceBook.com/StudentClub

*This school is authorized under Federal Law to enroll non-immigrant alien students.
Registered by the Department of Education of the State of New York.*

Журнал, вартий...

(Закінчення зі стор. 12)

ченко, „Уміркований та щирий“, переклад Патріка Джона Корнеса і Оксани Буньо; Тарас Шевченко, чотири вірші, переклад Олександра Мотилі; Ольга Кобилянська, „Василька“, переклад Юлії Ладигіної; Василь Стус, вірш („Іду за край. Оце долання кола“), переклад Артема Пулемотова; Олесь Ульяненко, „Яйця динозавра“, переклад Люби Іавур; Ігор Калинець, чотири цикли („Підсумовуючи мовчання“, „Загумінкові гротески“, „Досвід вірша“

ЮРІЙ СИМЧИК

Ліцензований Продавець
Страховання Життя

YURIY SYMCZYK

Licensed Life Insurance Agent
Ukrainian National Assn., Inc.

2200 Route 10, P.O. Box 280, Parsippany, NJ 07054
Tel.: (973) 292-9800 (Ext. 3055) • Fax: (973) 292-0900
e-mail: symczyk@unamember.com

і „Тренос над ще однією хресною дорогою“), переклад Володимира Грушкевича; В. Махно, „Coney Island: Драма-оперета“, переклад О. Мотилі; Ксенія Дмитренко, „Професор на книжках“, переклад Патріка Джона Корнеса; і продовження бібліографії англійських перекладів української літератури, що вийшли окремими книжками, „Українська література англійською мовою“, яку підготував Марта Тарнавська.

Редакційна колегія
„Ukrainian Literature:
A Journal of Translations“

МАРІЯ ДРИЧ

Ліцензований Продавець
Страховання Життя

MARIA DRICH

Licensed Life Insurance Agent
Ukrainian National Assn., Inc.

26 Perrine Ave., Jersey City, NJ 07306
Tel.: 201-647-6386
e-mail: marijkauna@yahoo.com

2200 Route 10 West, Suite 109

Parsippany, NJ 07054

(973) 538-3888 • Fax: (973) 538-3899

ROXOLANA

INTERNATIONAL TRADE, LTD
e-mail: roxolanald@roxolana.com
web: www.roxolana.com

ROXOLANA Travel

- У нас можна замовити авіаквитки на будь-які авіакомпанії до більшості європейських країн.
- Візові послуги до України (без запрошення).
- Зустрічаємо і відвозимо на літаки.
- Пашпортні послуги. Обмінюємо старі пашпорти на нові українські.

ROXOLANA Money Service

ПЕРЕСИЛАЄМО ГРОШІ В УКРАЇНУ:

\$100 - \$7	\$500 - \$12	\$900 - \$20
\$200 - \$10	\$600 - \$15	\$1000 - \$20
\$300 - \$12	\$700 - \$17	\$1500 - \$37.50
\$400 - \$12	\$800 - \$17	\$2000 - \$50

Маємо ліцензію на пересилку доларів.
Також пересилаємо в інші країни.

* Додаткова оплата за доставку.
Існують певні обмеження.

ЗАМОВЛЯЙТЕ

Харчовий пакунок „Родинний“ з каталога

вміст пакунка:

борошно - 20 ф., гречка - 10 ф.,
олія - 1 гальон, тушонка - 3 ф., саямі - 3
ф., родзинки - 3 ф., дріжджі - 1 ф.,
кава мелена - 2 ф., шоколад - 2 плитки.
Ціна \$99 за 51 ф.

1-888-PAKUNOK (725-8665)

DNIPRO LLC.

**ПАЧКИ, АВТОМОБІЛІ
ТА КОНТЕЙНЕРИ
В УКРАЇНУ**

- Туристичні послуги: авіаквитки і візи в Україну та інші країни
- Грошові перекази у всі країни світу • Українські та європейські компакт-диски • Українські сувеніри та хустки
- Телефонні картки: 80 хвилин розмови за 5 дол.

ROSELLE, NJ
645 W. 1st Ave.
Tel.: (908) 241-2190
(888) 336-4776

CLIFTON, NJ
565 Clifton Ave
Tel.: (973) 916-1543

PHILADELPHIA, PA
1916 Welsh Rd., Unit 3
Tel.: (215) 969-4986
(215) 728-6040

LYTWYN & LYTWYN

UKRAINIAN FUNERAL DIRECTORS
Theodore M. Lytwyn, Manager
NJ Lic. No. 3212

AIR CONDITIONED ROOMS

Обслуга ЩИРА і СЕРДЕЧНА

Our services are available
anywhere in New Jersey.

Також займаємося похоронами
на цвинтарі в С. Бавнд Бруку
і перенесенням тлінних останків
з різних країн світу.

UNION FUNERAL HOME
1600 Stuyvesant Ave (corner of Stanley Terr.)
UNION, NJ 07083
908-964-4222 • 973-375-5555
www.unionfuneralhome.com

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Займається похоронами
в **BRONX, BROOKLYN,
NEW YORK** і околицях

ДАНИЛО БУЗЕТА – директор
Родина **ДМИТРИК**

Peter Jarema Funeral Home, Inc.

129 EAST 7th STREET
NEW YORK, N. Y. 10009

(212) 674-2568

The political uprising in Kyiv
known as the Euromaidan:
How does art function
in the circumstances of
permanent conflict?

ДОПОВІДЬ
в англійській мові з
**д-р Назаром
КОЗАКОМ**

Старший дослідник,
Відділ мистецтвознавства,
Інститут народознавства НАН
України

Неділя
15 лютого 2015 р.
о год. 2 по пол.

Вступ (включає вхід до галерії
та перекуску) – 15 дол.;
члени, сеньйори – 10 дол.;
студенти – 5 дол.

УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ
222 East 6th Street
New York, NY 10003
212.228.0110
www.ukrainianmuseum.org

СПОКІЙ І ВПЕВНЕНІСТЬ

найцінніший подарунок!

♥ Страхування життя

♥ Ануїтети

♥ Вивінувальні грамоти

Телефонуйте:
888-538-2833

2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054

Загальні інформації – 800-253-9862

www.UkrainianNationalAssociation.org

facebook.com/UkrainianNationalAssociation

Український Народний Союз

ІНСЦЕНІЗАЦІЯ
УКРАЇНСЬКОГО
АВАНГАРДУ
1910-1920
РОКІВ

Український Музей
The Ukrainian Museum
222 East 6th Street
New York, NY 10003
212.228.0110
info@ukrainianmuseum.org
www.ukrainianmuseum.org

Години музею
від середи до неділі
11:30 ран. - 5 год по пол.

Твори Олександри
Екстер, Вадима
Меллера, Анатолія
Петрицького, Бориса
Косарева, Олександра
Хвостенко-Хвостова та
інших з колекції Музею
театрального, музичного
та кіномистецтва України
в Києві.

15 лютого до
13 вересня 2015 р.